

Ad philippenses

Incipit denotissima explanatio eiusdem angelici doctoris sceti Thome agnatis ordinis fratrum predicatorum super epistola eiusdem sanctissimi apostoli pauli ad philippenses.

prologus.

Cap. I.

172

Plux splendens et proverbius 4. In hac auctoritate describitur vita sanctorum ex tribus. Ex eorum artitudine ibi. (Semita) quod Math. 7. Arta est via regis. Job. 28. Semita ignoravit annis regis. Ex claritate ibi. (Lux splendens). Eph. 5. Erat aliquid tenebre regis. Justi nam sunt lucentes et id eorum via est lucida. Ex predicto: quod semper crescit. pime p. e. z. In eo crescat regis. Et hoc usque ad predictum diei. s. glorie. p. e. cor. 13. Lux venerit quod predictum est euacuabit regis. Eccleris malorum via lata obscura tenebrosa et deficiens. Unus puerus. 4. subdit. via ipius tenebrosa regis. Et Mat. 7. Lata porta et spacio sa via quod dicit ad predictionem regis. Ex his vobis trahi potest materia buonis epistola. Erat nam in Christi recta semita tribulationes multas per Christum sustinenter. Ita illuminati per fidem. Infra. z. Inter quos lucetis regis. Ita proficiebat: ut per totam epistolam. Ita zuenieter post epistolam ad ephesios i. quia sit instructio quod liter suada sit ecclesiastica unitas: hi proponuntur exemplum suade ecclesiastice unitatis quod optime ea suauerunt.

CAPI.

Paulus et Timotheus servi Iesu Christi omnibus sanctis in Christo Iesu quod sunt philippis cum episcopis et diaconibus. Gratia vobis et Pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo. Gratias ago deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis in gaudio depreciationem faciens super communicatione vestra in evangelio Christi a prima die usque nunc: confidens hoc ipsum qui cepit in vobis opus bonum: perficeret usque in diem Christi Iesu. Sicut est mibi istud hoc sentire pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in corde et in vinculis meis et in defensione et confirmatione evangelii socios gaudi mei omnes vos esse. Dividitur autem hec epistola in salutationem et epistolarem narrationem. Secunda ibi (Gratias ago regis). Circa primum tria facit. Quod primo describitur persona salutates. Secundo personae salutis ibi. (Oibus sanctis regis). Tertio bona optata ibi. (Habitas vobis regis). Circa secundum primo ponuntur personae salutates. Secundum eorum predictorum ibi. (Serui regis). Circa secundum secundum ponit personam principalis cui dicit (Paulus). Et interpres paulus quasi modicus. In quo notatur eius humilitas. Isa. 60. minimus erit in mille et parvus in gente fortissima. Secundum ibi. (Timotheus). Ponit personam adiunctam: quod fuerat eorum predicator. infra. z. Nemine nam habeo tamquam unanimum quod sincera affectione per vobis sollicitus sit. Deinde cum dicit. (Serui regis). Ponit predictum eorum. Secundum Corinthi. 4. Non enim nos sed ipso predicamus: sed Iesum Christum dñm nostrum: nos autem seruos vestros per Iesum regis. Sed contra Jo. 15. Janus dicit vos fruos regis. Non video duplex est huius. Sed duplicem timorem. Timor nam pene causat malam fuitutem: et de hac intelligit dictum illud premissum Jo. 15. Timor vero castus causat fuitutem reverentie: et de hac loquitur apostolus hic. Personae salutate sunt oes de ecclesia philippesi. i. mino-

res. Unus dicit. (Oibus scitis quod sunt philippis): quod est ciuitas quam philippus predidit. Et dicit sanctus: et hoc per baptismum regis. Ro. 6. Quicunque baptizati sumus in Christo in ipso in ipsius morte baptizati sumus regis. Maiores autem tagit dicens. (Cum episcopis regis). Questionem est quare minores proprieitatem maioribus: quod prius est populus quod prelatus. Ezech. 34. Nonne reges pascent a pastoribus: Reges nam pascedi sunt a pastorebus non eccleris. Ita cur intermititur presbyteros. Representatio dicendum est quod comprehenduntur cum episcopis: quod in una ciuitate non sunt plures episcopi. Unus dicens in plurimi dat intelligere est presbyteros. Et tamen est alius ordo quod ex ipso evangelio hoc legit per post designationem duodecim apostolorum quorum personas gerunt episcopi designavit septuaginta duos discipulos quorum locum sacerdotes tenent. Dionysius est distinguit episcopos et sacerdotes: sed in principio licet ordines fuerint distincti: non tamen noia ordinum.

Deinde ponit bona optata ibi. (Habitas regis). Et sunt duo quod includunt oia. Primum est gratia dei remittens peccata. Eph. 2. Gratia salutis estis regis. Ultimum est pax bonis. ps. Qui posuit fines tuos pacem regis. Et per nos optat bona media et haec a deo praes. Jac. 1. Omne datum optimum: et omnis donum predictum obseruitur est descendens a patre luminum regis. Ita per meritum humilitatis Christi. Et id addit. Et dominus Iesu Christus. Jo. 1. Gratia et veritas per Iesum Christum facta est. Ephe. 2. Ipse enim est pax nostra regis.

Cetero ponit epistolarem narrationem. Et circa hoc duo facit. Primo quod agit gratias de pteritis. Secundo horum ad predictum in futuris ibi. (Scire autem vos yolo regis). Circa secundum primo promittit gratiam actionem per eis. Secundo mandatum eius ibi. (Sup coicatione regis). Gratas autem agit adiumento gaudio et depreciatione. Et id hec tria tangens dicit. (Gratias deo nostro). Gratias agere est recognoscere gratias subiecta. pime thes. ultimo. In omnibus gratias agite regis.

In omni memoria: quod in eis nihil occurrit apostoli quod non esset dignum gratiam actionem. Et hoc est valde magnum. propter. io. Memoria iusti cum laudibus regis. (Pro omnibus). Isa. 60. Populus autem tuus oes iusti in perpetuum regis. Agit gratias per eorum bono: orationem et depreciationem pro custodia totum tamen pro gaudio. i. Reg. 12. Absit autem a me haec peccatum in domino ut cessem orare pro vobis.

Deinde cum dicit. (Sup coicatione regis). Tagit de materia trium predictorum. Et primo ponit materiarum gratiarum actionis. Secundo gaudium de futuris ibi. (Confidens regis). Tertio depreciationis ibi. (Testis regis). Dicit gratias. Sup communicationem. s. quod communicas doctrine euangelii credendo et opere implendo. Hoc est enim via coicationis Hebreus. vi. timo. Beneficentie autem et communione nolite obliuisci regis.

A prima die regis. Ecclesiastes. 27. Homo sanctus in sapientia manet sicut sol regis. Et hoc ipsum confidens de vobis gaudeo: quod cepit regis. Jere. 17. Maledictus homo quod confidit in homine: et ponit carnem brachii suum. Benedictus vir quod confidit in domino et erit dominus fiducia eius: et hoc in virtute dei. Et id dicit. (Lepit regis). Jo. 15. Sine me nihil potestis facere. Quod est haec pelagianos quod dicunt principium boni operi esse ex nobis: sed coisimulationem ex deo. Sed hoc non est verus: quod principium boni operis in nobis est cogitare de bono: et haec ipsa est a deo. Secunde cor. 3. Non quod sufficientes simus cogitare aliud quod a nobis quasi ex nobis regis. In die Christi Iesu quod remunerabit singulos. Secunde Timotheus. v. lxx. In reliquo reposita est mihi corona iusticie quam reddet mihi dominus regis. pime cor. 1. Confirmabit vos usque in finem sine crimen regis. (Rogauit ponit cum dicit. (Sicut est mihi regis). quod si iustum est: quod congaudentis mihi de bonis meis. Et quod habeat vos regis. Quasi dicit. habeo de vobis haec conscientiam tales vos estis: id gaudet deo. ut si gaudeatis de his de quibus et ego: quod est in vinculis meis: quod tunc pro Christo fuit ligatus de quo gaudebat

y 4

Eld philippenses

Jac.i.Omne gaudiū existimare fratres mei cū i varias tentationes scideritis:scientes tē. Act.5.Ibā apli gaudētes a sp̄ctu d̄cili:qñ digni habiti sunt p noīe ieuāgely.s. audacter pdicādo ḥtyrānos et hereticos. Et qz affirmab euāgeliū i cordib⁹ fideliū Act.18. Perābulās ex or dñe galatiā regionē et frigiā:firmās oēs discipulos. Ul̄ aliter fm glo. In corde idest desiderio vt locy sitis sem piterni gaudiy. Jo.16. Haudium vestrū nemo tollet a vobis. Et hoc nō pot abstrahi a corde meo:qz etiam in vinculis existens: et intentus confirmationi et defensiōi euāgely sollicitudo de yobis nō recedit de corde meo.

CAPI.

I.

Testis enīz mibi est dēns quomo do cupiam omnes vos esse i visceribus ieuā christi. Et hoc oro vt charitas vestra magis ac magis abundet i omni scientia et i omni sensu: vt proberis potiora: vt sitis sinceres et sine offensa: in diem christi: repleti fructu iusticie per ieuām christum in gloriam et laudē dei. Scire autē vos volo fratres: qz que circa me sunt: magis ad profectum venerūt euāgeliū: ita vt vīcula mea manifesta fierent i xpo in omni pretorio et i ceteris omnibus: vt plures e fratribus in domino confidentes in vinculis meis abundantius auderent sine timore verbum dei loqui. Quidam quidem et propter inuidiam et contentionem: quidam autē et propter bonam voluntatem christum predicant. Quidam ex charitate scientes quoniam in defensione euāgeliū positus sum. Quidam autem ex contentionē christum annunciant non sincere: existimantes pressuram se suscitare vinculis meis.

Cōposita mā gaudiū de spe futura: hic oñdit sup q depicationē p eis facit. Et pmo pmittit suū desideriū qd oñdit oīno feruēs. Scđo mām depicationis ibi. (Et hoc oro tē.) Et qz cordis desideriū soli deo ē manifestū: ideo inuocat deū testē q p eis deprecet cū desiderio. Job.16. Ecce in celo testis meus ē. s. de. tē. Quō cupiā vos. s. ego existēs in visceribus ieuā xpi. Uel quō cupiā vos eē i eis. q. d. Lupiā vīraz salutē et participationē viscerose charitatis xpi Luc.i. per viscera misericordie dei tē. q. d. qz ad pfunda et intima cordis virt⁹ amoris ptingit. Uel cupiā vt sitis i viscerib⁹ ieuā christi vt ipsum intime diligatis: vt et diligamini ab eo. in hoc enim vita hominis visist.

Deinde cū dicit. (Et h̄oro tē.) Ponit depreciationē et tria bona optat. Primo q̄tū ad interiorē charitatis augmētū. Affectus. n. interior. pfectus p charitatē: et iō nō h̄nti charitatē optadū ē vt habeat: habenti vō vt pficiat. Unū dicit. (Ut charitas tē.) Pro augmēto at charitati orādus ē de: qz solus deus h̄ i nobis opaf. z̄ cor.9. Potēs ē at de oēm grām abūdare facere i vobis vt i oībus semp oēm sufficiētiā habētes abūdetis i oē opus bonuz tē. Et h̄ necessariū vt petam⁹ et nos: qz Mat.5. Nisi abūdauerit iusticia vīra plusqz scribz̄ et phariseoz nō i trabitis in regnū celoz tē. (Scđo q̄tū ad itellectū. Unū dicit. (In sciētia.) Sz nūqd ex charitate puenit sciētia: Sic: qz d̄f. i. Jo.2. Et vos vīctionē quā accepistis ab eo manet iyo

bis: et nō necesse habetis vt alijs doceat vos: sed sic vīctio docet vos de oīb⁹ tē. Itē charitas ē sp̄us de quo d̄f. Jo.16. Lūz venerit ille sp̄us vītatis docebit vos oēm tē. Luiis rō: qz qz h̄z habitū si rectus ē habitus: seḡ ide re cū iudiciū de his q̄ ptinēt ad illū habitū: si vō corrupt⁹ falsum. Sicut circa venerea tēperat⁹ h̄z bonū iudicium: intēperatus nō: sz falsuz. Oia aut q̄ a nobis sūt sunt ifor māda charitate: et iō h̄is charitatē h̄z rectū iudicium: et qz tū ad cognoscibilia. Et sic dicit. (In sciētia) qua. s. agnoscat veritatē et inhereat circa ea q̄ sunt fidei. Hec ē sciētia sanctoz: de qua d̄r sap. io. Et q̄tū ad opabilitā: et sic dicit. (In oī sensu.) Qui ē vis cognoscitina circa exterioza obiecta. Et ppriū eius ē vt statiz iudicet de pprio sensibili recte. Et iō hoc nomē trāslatū ē ad interius iudicium rōnis. Usi sensati dicunt h̄re rectū iudicium circa agibilitā Sap. i. Sērite de dñs i bonitate tē. Sap. 6. Logitare ḡd illa sensus ē summatus tē. Sz hic sensus dz eē nō tm̄ cōsideratiūs: sz ēt discretiūs iter bonū et malū et iter bonū et melius. Unde subdit. Ut tē. (Notā q̄ charitas pficit sensum vt pbet bona: sz pfecta charitas vt pbet meliora. p̄me cor. 12. Emulamini meliora carismata: et infra cap. 14. Sectamini charitatē tē. Et ideo dicit. (Potiora.) Tertio q̄tū ad effectū. Et pmo pōit i munitatē a malo. Scđo pfectiōnē in bono. Primū i h̄ qd dicit. Et sit sinceres. Est. n. duplex peccatū vitandū. s. iterioz corrupciōis qua h̄o corrumpit i se: et h̄ excludit p sinceritatē. p̄cor. 5. In azimis sinceritatis tē. Aliud ē i p̄ximō. s. offensa. Et iō dicit. Sine offesa. p̄cor. 4. Sine offensiōe estote iudeis et gētibus et ecclesie dei sicut et ego tē. Et scđe cor. 6. Nemini dātes vīllā offensionē tē. In diez xpi ieuā. i. sg xpo. Et Mat.24. Qui pseuerauerit vsq̄ i finez hic saluus erit. Quātū ad grām dicit. Repleti fructu iusticie vt opa iusticie qdā fruct⁹ sint. Ro.6. Habetis fructū vestrū i sanctificationē tē. Uel fructu iusticie. i. p̄mio iusticie. s. corona. scđe Ti.4. In reliq̄ reposita ē mibi corona iusticie tē. Sap. 4. Bonoz. n. laboz glōsis est fructus tē. Et h̄ babēt p xp̄z: qz oīa q̄ facim⁹ sūt bōa p ipsuz. Jo.15. Sine me nihil potestis facere tē. Et hec facienda sūt h̄ fine. s. i laudē dei: qz ex opib⁹ sanctoz de clarificat vī alij. prūpūt i laudē dei. ps. Laudate dñs i sc̄is ei⁹ tē. Jere.33. Erit mibi i nomē et i gaudiū et i laudē et i exultationē cūcti gētib⁹ terre q̄ audierint oīa bona tē.

(Deinde cū dicit. (Scire autē tē.) Admonet ad futura. Et pmo ponit exēpla exequēda et vitāda. Scđo xludit moralē monitionē i q̄rto capitulo ibi. (Itaqz frēs mei charissimi tē.) Circa p̄mū duo facit: qz pmo oñdit q̄ sūt imitāda. Scđo q̄ sunt vitāda. 3° cap. ibi. (Decetero tē.) Itē p̄ma diuidit i duas: qz pmo iducit se eis imitādum. Scđo alios: scđo cap. ibi. (Si qua ḡ tē.) Itē p̄ma i tres: qz pmo ponit i exēplū pfectū suū. Scđo gaudiū qd̄ h̄z ex pfectu ibi. (Quid. n. tē.) Tertio fructum ex pfectu suo ibi. (Scio. n. tē.) Itē p̄ma i duas. P̄mo pmittit pfectuz. Scđo modū ibi. (Ita vt vincula mea tē.) Dicit ḡ. Monui vos ad pfectū et vt formā habeatis pfectū meū sci re vos volo: et q̄ circa me sunt exterius: qz tribulatōes et si exterius ēēt nō imutabāt iterius: sz magis ad pfectū vēnerūt: qz ex eis fides pdicata magis s. pfectū. scđe cor. i. Siue tribulamur p vīra exhortatiōe et salute: siue solamur p vīstra isolatiōe tē. Et oñdit pfectū. Primo q̄tū ad se. Scđo q̄tū ad alios ibi. (Ut plures tē.) Quātū ad se qdē manifestū fuerat q̄ talia. p xpo patere pstanter: ita vt vincula qd̄ ē glōrisum p xpo. p̄me. Pe. 4. Nemo vīm patiat̄ q̄si homicida aut fur aut alienoz appetitor: si aut vt xpianus nō erubescat tē. i oī p̄tō sicut i curia cesaris tē. Ex pte vō alioz fides crescebat i cōi. Unū dicit.

Ut plures v. p^{ri} Machab. 4. De elephatib^{us}. Ecc^{les} io. Scdm iudicē pplū sic et ministri eius r̄t. puer. is. Justus quasi leo fidens absq; terrore erit r̄t. Ex pte tñ alioꝝ ē diuersitas: qz gdā bñ loquebāt: gdā male: r̄g bñ: gdā ex generali charitate: r̄gdā ex spāli amore ad aplm. Et qui male gdā ex generali malicia: qz ex speciali odio ad apostolum. Sz vt mibi v̄ aplis duplice osidit cām pp quā gdā pdicabāt. p̄mo pp inuidia. Et iō aplis eoꝝ prauā intētionē oñdit dices. (Quidā gdē et pp inuidiam r̄t.) Jac. 3. Ubi zelus r̄tentio ibi incōstantia r̄tē opus prauum. p̄me cor. 3. Lū sit inter vos zelus r̄ cōtentio nonne carnales estis r̄t. Scdo pp amorē christi r̄ euangely. Unū dicit. (Quidā pp bonā r̄t.) ps. Benigne fac in bona voluntate r̄t. Sed aplis addit dicens. (Quidā v̄ ex charitate). s. que facit bonā volūtātē r̄t. qz vt supplerēt dñe cū mei docentis predicatorerunt.

CDeinde aplis exponit qd̄ dixerat dices. (Qz gdā non fī sanā intentionē): sed ex intentione. Corrupta eorum p̄tentio dupliciter patuit. Uno mō vt publice predican- do turbationē faceret in populo gentili h̄ apostolū supra illam quā habuit. Alio mō qz credebāt qz paulus audieſ eos usurpare officium sibi cōmissum turbaretur: et ex h̄ adderetur afflictio affictio.

Lectio.

II.

Etid enim. **H**um omni modo siue p occasionē siue per veritatem xp̄s annuncietur: r̄ in hoc gaudeo: sed r̄ gaudebo. Scio enim quia hoc mibi proueniet ad salutem: per vestram orationē et subministracionē sp̄is iei⁹ christi fm̄ ex p̄ceptionem et sp̄em meam: qz in illo confundar: sed i omni fiducia sicut semper et nūc magnificabitur christus in corpore meo siue per vitam siue per mortem. **A**hibi enī viuere christus est r̄ mori lucrum. Qz si viuere in carne: hic mibi fructus operis est r̄ quid eligā ignoro: coartor autem e duobus desiderium habens dissolui et esse cuꝝ christo: multo magis melius permanere autem in carne necessariſ propter vos.

Supra apostolus descripsit pfectū ex ipso subsecutū: hic agit de gaudio excepto ex hoc pfectū. Et ponit p̄mo materia gaudi. Scdo ipsum gaudiū ibi. (Et in hoc gaudeo r̄t.) Cōtigit aut qñq; p̄ aliquo gaudiū puenit ex bona cā: r̄ hoc directe r̄ p̄ se et qñq; ex mala cā: et hoc idirecte et p accidēs. Qñ enim ē ex bona cā gaudēdū ē de effectu r̄ de cā sicut de elemosyna facta pp deū. Sz qñ est ex cā mala tūc ē gaudēdū de effectu: s̄z de casu nō. Et sic d̄ re- demptione p̄ xp̄s q̄ fuit ex scelere iude et iudeop̄. Ita cōtingit in ecclesia ybi puenit utilitas: qñq; p̄ bonos pdicatores quo ad bonā intētionē: qñq; p̄ malos quo ad mālā: r̄d̄ vtrq; gaudēdū ē: sicut dictu e. Et iō dicit. (Quid enim r̄t.) per occasionē annūciat xp̄m q̄ nō intendit h̄ p̄ncipaliter: s̄z pp aliud puta lucrū vel gloriaz. puer. is. Occasions querit q̄ recedere vult ab amico. Per veritatem aut qñ ex recta intentione Esa. 36. Obsecro dñē me mēto quod ambulauerim corā te in veritate et cor de pfecto r̄t. Sed hoc fit vtrq; mō ad utilitatē ecclesie ideo dicit. (Si xp̄s annūciat r̄t.) qz si aliud annūciaret q̄ xp̄m tunc multū intereset qd̄ fit: qñ falsa doctrina doceat. Aug. Pastor: q̄ pp veritatē annūciat ē amādus: mer-

cenari⁹ q̄ pp lucrū ē tolerādus: q̄ falsa expellēdus.

CDeinde ponit gaudiū sequēs dices. (In h̄). s. q̄ vici la mea manifesta sūt pp xp̄s et q̄ xp̄s annūciat gaudēo i p̄nti. Jo. i.4. Si diligenter me gauderetl vtiq; r̄t. Et gau- debo i futurū Esa. si. Haudiū et leticiā obtinebunt r̄t.

CDeinde cu dicit. (Scio. n. r̄t.) Ponit fructū ex pfectu suo puenientē. Et p̄mo ponit ipsuz fructū. Scdo mouet qñdā dubitationē ibi. (Qz si viuere r̄t.) Item p̄mo ppo nit fructū. Scdo auxiliū ipsum sequēdi ibi. (Per v̄ras orationē r̄t.) Tertio assignat mām fructus ibi. Sz nō in omni r̄t. Dicit ḡ. Haudeo de his: r̄ hoc pp fructuz puenientē ex eis in salutē eternā. Esa. 45. Saluat̄ ē israel in dño salutē eterna r̄t. Et hoc iō: qz qñ nos aliqua bona facimus cooperando saluti alioꝝ redūdat i salutē nr̄az. Si. n. vt dñ Mat. is. Qui scandalizauerit vnū ex his pu- sillis r̄t. q̄ta gloria dignus ē q̄ salutem multoꝝ p̄curat. Auxiliū aut ē triplex. s. ex pte alioꝝ mutua oratio. Und dicit. (Per v̄ras orationēs) s. ex quibus spero adiuuaria deo. Jac. vltimo. Orate p̄ iūcē vt saluemini r̄t. Ex pte dei de quo habemus spez salutis. Esa. 26. A facie tua domine c̄cepimus et quasi p̄turimus et p̄perimus spūm. Et iō dicit. Et subministracionē spūs iei⁹ xp̄i. Ro. 8. Sp̄itus adiuuat infirmitatē nr̄az. Et loḡ s̄lititudinarie: qñ enim aligs ē debilis indiget relevātē vt sustentet: r̄ hoc est subministrare: et nos debiles sumus ideo idigemus subministracionē spūs. Jo. i.4. Et suggestivobis oia r̄t. s. quasi vobis subministrando. Item ex parte nr̄a est spes in dco: qz puer. ii. Qui fidit in diuitijs corriet. Qp̄t ḡ q̄ spes nr̄a sit in deo r̄t. ps. Qui confidunt in dño sicut mons syon r̄t. Et iō dicit. Scdm expectationē et spem meā. Sed nōne spes est expectatio future beatitudinis: Dicendū est q̄ spes est motus appetitus in bonū arduū. Et hoc qñ quis sperat adipisci per se: sic spes ē sine expe- ctatione: qñ aut̄ per aliū tunc est spes cū expectatione: et sic nos expectamus spes habentes aliquid sequi p̄ aliū ps. Expectās expectā dñi r̄t. Ro. 8. Sp̄e salui facti su- mis. Sed dicit scio et postea spero et expecto. Niiquid certa est hec spes: Respōdet apostolus dicens. Ita qz in nullo confundar. i. Macha. 2. Qñs qui sperant i illo nō infirmant. Ro. 5. Spes aut̄ nō confundit. Ecc^{les}. 2. Nullus sperauit in domino r̄fusus est r̄t. Huius p̄mo ra- tionē assignat. Scdo exponit ea. Ratio hec sumitur ex hoc q̄ ipse totaliter ordinatur ad seruitiū xp̄i. Quass dicat. Ideo hec mibi prouenient in salutem: qz totaliter sum ad seruitiū xp̄i. Et primo ponit fiduciam. Scdo p̄se uerantiam. Tertio certitudinē intentionis. Dicit ḡ. Sz in omni fiducia r̄t. Quasi dicat. Multi p̄sequunt me: s̄z ego fidō in deū. Esa. 12. Fiducialr̄ agā r̄ non timebo r̄t. ps. Fiducialiter agā in eo. Sicut semp. i. a principio con- versionis. Act. 9. Quomodo in damasco fiducialiter ege- rit r̄t. Ita r̄ nunc. Job. 27. Justificationē mēa quaz cepi tenere nō delerā r̄t. Tertio ostendit q̄ sit ei⁹ recta intē- tio: qz magnificabit̄ r̄t. xp̄s cū sit verus deus nō potest i seipso magnificari vel minorari: sed in nobis. i. in cogni- tione aliorum: tunc ergo quis magnificat christuz qñ ei⁹ cognitionē dilatat. Ecc^{les}. 43. Quis magnificabit eū sici- ti ē a principio. Et hoc et verbo et facto qñ magnitudo di- uihi effectus ostendit magnitudinem eius. Et inter esse etus mirabiles iustificatio ē. Nec qđiu est i corde hois latens nō magnifica p̄ eā xp̄s: nisi qđiu ad cor illi: nō qđiu ad alios: sed qñcūq; p̄sumpti i exteriōꝝ p̄ actus corporales apparētes: tunc magnificat̄. Et iō ait. In cor- pore meo. In corpe nr̄o xp̄s dupl̄ magnificat̄. Uno mō in qđiu corporis nr̄m deputamus ad obsequiū eius: mi- nisteria eius corporaliter exequēdo. p̄me cori. 6. Glorifi-

Ad philippenses

cate et portate deum in corpe vestro tecum. Alio modo corpus nostrum exponendo pro Christo pro me cor. 13. Si tradidero corpus meum: ita ut ardeat tecum. Sed primus modus fit pro vita. Secundum vero pro morte. Iohannes dicit. Siue pro vita: quod vivendo operari: siue pro morte: Rom. 14. Siue viuimus siue morimur domini sumus tecum. quod est intelligi potest de morte spirituali. Col. 3. Mortificate membra vestra que sunt super terram tecum.

Deinde exponit quod mortificabitur pro vita et pro morte vivens (Mibi vivere tecum.) vita non importat motionem quodam. Illa non vivere dicunt qui ex se mouent. Et inde est quod illud ut est radicaliter vita bonis: quod est principium motus in eo. Hoc autem est illud cui affectus unius sicut finis: quod ex hoc mouet hominem ad oiam. Unde alii dicunt illud ex quo mouetur ad operandum vitam suam: ut venatores venationem: et amici amicorum. Sic ergo Christus est vita nostra: quoniam totum principium vite nostra et operatis est Christus. Et ideo dicit apostolus. (Mibi vivere tecum.) Quod solus Christus mouebat eum. Et mori lucrum: hic apostolus proprie loquitur. Quilibet non sibi ad lucrum reputat: quoniam vita quam habet imperfectionem potest perficere. Sic infirmus ad lucrum reputat sanam vitam. Utita nostra Christus est. Col. 3. Utita nostra abscondita est cum Christo in deo tecum. sed hic est imperfecta. scilicet cor. 5. Quadiu sumus in corpore peregrinamur a domino tecum. Et ideo quoniam morimur corpore perficit nobis vita nostra. Christus cui tunc presentes sumus pro Christo. Cum dederit dilectis suis somnum tecum. 2. Tim. 4. Ego enim iam delibor et tempus mee resolutionis instat tecum.

Deinde cum dicit. Quod si vivere tecum. potest dubitatio nostra quodam circa ea que dicta sunt. Et circa hoc duo facit. Primo ponit dubitationem. Secundo soluit eas ibi. Et hoc fidens tecum. Item prima in duas: quod primo ponit dubitationem. Secundo ponit rationes ad utramque partem ibi. Coartor autem tecum. Dicit ergo. Si vivere in carne hic mihi est fructus tecum. vel non est in corpe meo dum vivo magnificatus Christus. Ergo vivere meum in carne. id est vita mea in carne est homo fructus. Inde predicit effectum de causa. id est si vita affert mihi hunc fructum ut Christus magnificetur: vita in carne est bona et fructuosa. Rom. 6. Habetis fructum vestrum in sanctificatione tecum. Si ergo ita est ignoramus quod eligantur vestrum mori vel vivere. Rom. 8. Nam quod oremus: sicut omnes nescimus tecum. Sapientia. 9. Logitatides non mortalium timide et incerte puidet nos tecum. Sed quare dubitas: quod coartor tecum. Primo ponit rationem ad partem unam. Secundo ad alias. In hoie non duplex est motus: naturae. scilicet gratiae. Nature ad non moriendum. scilicet cor. 5. Nolumus expoliari sed supuestiri tecum. Iohannes ultimo. Et alius ducet te quo tu non vis tecum. Et gratia quam suggesterit caritas qui mouet ad dilectionem dei et proximi. Dicit affectus ad dilectionem dei mouet ut simus cum Christo. Et ideo dicit. Desiderium habens dissolui non similes: sed esse cum Christo. scilicet cor. 5. Audemus autem bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et presentes esse ad dominum tecum. In quo nota falsitas opinionis gratiorum quod aie sanctorum post mortem non statim sunt cum Christo. Et hoc ideo optime: quod est multo melius esse cum Christo. ps. Quid enim mihi est in celo tecum. Defecit caro mea et cor meum. scilicet ad habendum bonum. ps. Melior est dies una in atrio tuis super milia tecum. Dilectionem autem proximi mouet ad perfectum proximi: et ideo dicit. Permanere autem tecum. id est necessaria est vita mea pro utilitate vestra. scilicet cor. 5. Siue mete excedimus deo: siue sobrium sumus vobis tecum. Uel aliter. Coartor tecum. id est duplicitate insurget desiderium dissolui tecum. melius tecum. Sunt nam non mutati. Sed hoc est dubitabile et in peiori parte declinare. Primus non desiderium excitat in nobis dilectionem dei. Secundum dilectionem proximi. Maior est desiderium primum. Rideo. dicendum quod duplex est dilectionem dei. scilicet dilectionem cupiscit et quod vult frumentum deo et delectari in ipso: et hoc est bonum bonis. Item est dilectionem amicitie: quod habet ponit honorem dei et huic dilectioni quod frumentum deo. Et hec est perfecta caritas. Unde Rom. 8. Neque

mors neque vita neque angelus tecum. Et subdit. 9. capitulo Optabam ego anathema fieri per fratrem meum tecum. Et hoc ut ostendat se esse perfectio charitatis quoniam sit paratus pro amore dei et gloria care re dilectione visionis dei: et ideo hoc elegit tamquam magis perfectum.

Lectio.

III.

Hoc confidens scio quia manebus et permanebus omnibus vobis ad perfectum vestrum et gaudium fidei: ut gratulatio vestra abundet in christo Iesu in me: per meum aduentum iterum ad vos. Tantum digne euangelio Christi conuersamini: ut siue cum venero et video vos siue absens audiatur de vobis: quod statim in uno spiritu unanimis collaborantes fidei euangelij et in nullo terreni ab aduersariis que est illis causa perditorum. vobis auctor salutis. Et hoc a deo. Quia vobis donatum est per Christum non solus ut in eum credatis: sed ut etiam per illo patiamini: idem certamen habentes quale et vidistis in me: et nunc audistis de me.

Posita dubitatio et rationibus hincinde: hic soluit dubitationem. Et primo quasi eligens unam partem pronuntiat post futurum aduentum suum ad eos quatuor ad se. Secundo ostendit quod regnatur ex parte eius ibi. Item digne tecum. Item prima in tres: quod primo promittit futurum aduentum. secundo ostendit fructum. tertio illud fructum exponit. Dicit ergo. Vivere in carne necessarius est propter vos. Et hoc quod mea vita est fructuosa vobis: ideo scio hoc. scilicet quod permaneo: sed hoc quod fides deo. puer. 18. Iustus quoniam leo fidelis absque terrore erit tecum. Manebo et permaneo. id est vivam et diu vivam. Sed haec statim est occisis a Nero. Respondendo. dicendum est quod epistles est facta vel scripta anno in carcerationis quod fuit primo anno Neronis. Unde postea dixit septem annis. Quibus vobis. id est utilitate omnium vestrum. per cor. 10. Non quoniam quod mihi utile est: sed quod multum est salui factum. Et hoc ad perfectum vestrum. id est per meam exhortationem perficiatis in fide et gaudeatis de mea vita quam auditis: sed magis gauderetis si esset pennis. Rom. 1. desidero videre vos tecum.

Deinde exponit quod dixerat dicens. Ut gratulatio vestra tecum. id est si deo ut iterum veniam ad vos est: ut gaudium abundans sit vobis. Eph. 3. Si autem potes est omnia facere superabundanter quod petimus aut intelligimus tecum. Et hoc in Christo Iesu: quia hoc ipsum quod gaudebant de eo erat propter Christum. Philippi. 4. Entra te in domino tecum.

Deinde cum dicit. Item digne tecum. Ostendit quod regnatur ex parte eius. Et circa hoc tria facit: quod primo facit hoc. secundo manifestat utilitatem id est sequentem. tertio explicat. Dicit ergo quod tunc ex parte eius regnatur quod in euangelio Christi digne fuerit. scilicet. Item quod doctrine tali agnoscitur. p. 1. thes. 2. Testificati sumus ut ambularetis digne deo quod vocauit vos in similitudinem regnum et gloria tecum. Col. 1. Ambulare digne deo tecum. Ut cum venero ad vos et video vos aut absens audiatur de vobis bona. Et hoc gaudium est mihi. scilicet Iohannes. Non habeo gratiam quoniam ut audias filios meos in veritate ambulare tecum. Et nunc in speciali expertus ab eis. Primo unitatem. Secundo constantiam ibi. Et in nullo tecum. Est autem sanctis necessaria unitas triplex: scilicet amoris. unde dicit. Audiam de vobis. Quod scilicet statim in uno spiritu quod est per amorem. Eph. 4. Solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. Et primo cor. 6. Qui autem adharet domino unitus spiritus est. Item concordie. Unde dicit. Unanimes. id est unanim voluntatem et unanim habentes.

Act. 4. Multitudinis credetum erat cor vnu et anima vna tecum. Qui inhabitare facit vnius moris in domo tecum. Ite cooperatiois. Unde dicit. Collaborates tecum. ut scilicet vnu adiuniet alius. Ad hoc facit quod dicit. Reg. 25. Lgregat enim israel yniuersus et planterunt eum. Samuel proverbiis. 18. Frater qui iunat a fratre quasi ciuitas firma. Secundum ex petit statim ibi. Et in nullo tecum. Et primo inducit ad fortitudinem. Secundum ponit rationem. Dicit ergo. Et in nullo tecum. quod nihil possunt nisi quod tu deus permittit. Luc. 21. Capillus de capite vero non pibit propter. Soli eius non defluet tecum. Isa. 51. Quis tu ut timeas ab hoie mortali: et filio hois quod quis se nunc ita aresceret. Rorat enim est tripes. Prima summa et fructus tribulacionis. Secundum ex dono duplicitate dei. Tertia ab actore. Dicit ergo. Non terreamini: quod est vobis fructus: quod est persecutio in illis. sequentibus est causa perditionis: sed vobis est causa salutis. Mat. 16. Qui voluerit aiam suam saluare facere perdet eam tecum. Jo. 12. Qui amat aiam suam perdit eam. Osee. 12. Perditio tua ex te israel triummodo ex me auxiliu tuu tecum. Et hoc a deo a quo per munere donatum est vobis per sustinenteis tribulaciones patienter. Et in eum credit. Ephe. 2. Gratia ei estis saluati. Et hoc quantum ad fidem quod est magnum et per misericordiam. Et est ut per illo patiamini quod est magnum donum ut cura Christi agatis quod est athlete eius. Act. 5. Ibant apostoli tecum. Sic ergo utile est et honorificum: et id agatis fortiter. Tertio ex exemplo: quod ita tractat eosdem: sicut nos quod sumus primi in fidelium. Et id dicit. Ide certamen habentes quale vidistis in me. sed apud vos quoniam nudus fui verberatus philippis per photinus liberata. Act. 16. Et nunc audistis domine meum sum in vinculo.

CAPI.

II.

Si qua ergo consolacio in christo: si quod solatiu[m] charitatis: si qua societas spiritus: si qua viscera miserationis: implete gaudiu[m] meliorum: ut idem sapiatis: eandem charitatem habentes: unanimes idipsum sentientes. Nihil per contentionem: neque per inane[m] gloriam: sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes: non que sua sunt singuli confidantes: sed ea que aliorum.

Supra prebuit se in exemplum patientie et sanctitatis: hic ad ide adducit exempla aliorum. Et primo ponit exemplum Christi. Secundum exempla suorum discipulorum quos ad eorum confirmationes mittere permittit ibi. Spero autem in domino tecum. Circa primum tria facit: quod primo permittit exhortationem. Secundum iducit ex exemplo Christi ibi. Itaque charissimi mei tecum. Circa primum est considerandum crimen quo eos iducit. Secundum ad quod iducit ibi. Implete gaudiu[m] tecum. Utitur autem circa primum quod duplice medio. Primo ex deuotio[n]e ad ipsum Christum. Secundum ex charitate primi. Tertio ex spalii societate. Quarto ex misericordia. Dicit ergo. Si qua solatio tecum. Nec quantum media quod hic sequenter ponuntur oia referunt ad hoc quod subdit. Implete tecum. Et est sensus. Quasi dicat. Solos solari volo in vobis. Si qua est solatio. I.e. si qua solatio est mihi afferre vultis in Christo implete gaudiu[m] meu[m]. Isa. 61. Ut ponere fortitudinem lugentibus syon tecum. Zec. 1. cor. 1. Solos solari nos in ois tribulacionibus ut et ipsi possumus solari tecum. Et pre vero charitatis fraterne dicit. Si quod solatiu[m] charitatis. I.e. est implete gaudiu[m] meu[m]. Gal. 3. Fructus autem spiritus est charitas gaudiu[m] pacis tecum. Ecce quod bonu[m] tecum. Ite ex societate: et hec est iter hoies quod comunicat in rebus: sicut loci in bellicis armis: ita boni sp[irit]uales quod sibi coicant in spiritualibus bonis.

Et id dicit. Si qua societas spiritus. I.e. inibi ad vos: implete gaudiu[m] meu[m]. q.d. Exhibui ego vobis multam solatorem vras. Si gaudiu[m] mei est exhibete idem vros mihi. Eph. 4. Solliciti fuare unitatem spiritus in vinculo pacis tecum. pueris. is. Vir amicabilis ad societatem magis amicus erit quam frater. Item ex miseratione cum dicit. Si qua viscera miserationis. Collo. 3. Induite vos sicut electi dei sancti: et dilecti viscera misericordie tecum.

Deinde ponit ea ad quod inducit. Et primo in generali dices. Implete tecum. q.d. dicat. Haudeo in vobis per bona quod vidi et audiui de vobis: sed quoniam hec proficiunt: tunc gaudiu[m] meu[m] crescat et tandem proficiat. Unus illud implete proficiendo in bonum. Secundum in spalii monet ad mutuam charitatem: cui unitas in duobus consistit. I.e. inter interiorum et exteriorum effectuum. I.e. Jo. 3. Non diligimus vobis neque lingua: sed ope et veritate tecum. Propterea designatur in obiecto charitatis cui dicit. Ide sapientia. Sapientia non est cognitio altissimorum causarum: quod enim est iudicare quod nullus potest sine causa altissima. Et idem sapientia est cognitio de diuis. Ide ergo sapientia tecum. q.d. Ide sapientis circa ea quae sunt fidei. Ro. 15. De autem patientie et solatiorum de vobis idipsum sapientia alterutrum. Sim iesu Christus: ut uno ore honorificetis deum. Sed h[oc] sit per charitatem eadem. Col. 3. Supradicta oia charitatem habentes quod est vinculum perfectio[n]is. Ide quantum ad effectum sunt duo necessaria. I.e. sentimus duorum in idem ex parte affectus et iudicium rationis dorsum in eodem. Quantum ad permissum dicit. Unanimes. I.e. agendis. ps. Qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ro. 15. Uno ore honorificetis deum. Quantum ad secundum dicit. Idipsum sentientes. Quod ita differt ab hoc quod dicit. Ide sapientia sicut hoc quod dicit. Unanimes in charitate. Secundum monet ad humilitatem: circa quam per exclusum tria habilitati. Secundum monet ad eam. Contraria autem humilitati sunt: que oriuntur ex superbia: hec autem sunt proprie[tes] exteriorum contentio: quod humiles sibi cedunt. pueris. 13. Inter superbos superbia et iurgia sunt tecum. Jac. 3. Ubi zelus et detestatio ibi inconstituta et oportet prauum. Aliud est inanis gloria. Superbum inordinate appetit suam excellentiem est in opinione aliorum. Gal. 6. Non efficiamus inanis glorie cupidi inuicem provocantes inuidentes tecum. Jo. 8. Ego autem non quod gloria mea tecum. Sed in humilitate superiores inuidentes arbitrantes. Sicut non pertinet ad superbiam quod homo se extollat super se: ita ad humilitatem quod homo se subiicit fratrem suam mensuram. Sed quantum superior poterit hoc implere. Autem non non cognoscit se esse superiore et virtute suam: et sic non est virtuosus: quod non est prudens. Autem scit: et sic non potest aliud existimare superiore se. Rursum deo. Dicendum est quod nullus est sic bonus quam sit alicuius defectus: et nullus est sic malus quam habeat aliquid boni. Unus non potest per seponit sibi simpliciter: sed quantum ad hoc quod dicat in mente sua. Forte in me est alius defectus: quod non est in illo. Et hoc ostendit Augustinus in libro de virginitate quod ego preferat sibi iugata: quod forte feruenter. Sed deinde quantum ad oia sit ille bonus et ille malus: nihilominus tu et ille geritis duplice personam. I.e. tui et Christi. Si ergo illud non perponas ratione sue persone: perponas ratione imaginis divinae. Ro. 12. Honore inuidentes. Tertio monet ad mutuam sollicitudinem dices. Non quod sua tecum. I.e. cor. 12. Pro se inuidentes sollicita sunt in terra tecum. Pro cor. 13. Caritas non querit quod sua sunt. Lectio. II.

Hoc sentite in vobis quod est in christo Iesu. Qui enim in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equaliter deo: sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inuidens ut homo humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem: mortem autem crucis.

Eld ephesios

Postquam aplius posuit exhortationem suam: hic hortatur ad virtutem humilitatis exemplo Christi. Et primo inducit ad imitandum Christi exemplum. Sed oponit eius exemplum ibi. (Qui cum in forma factus est.) Dicit ergo. Sicut humiles ut dixi: id est sensitate. i.e. experimento tenete quod fuit in Christo Iesu. Notandum quod genere modis dehincemus hoc sentire. s. genere sensibus. Primo videre eius claritatem et ei formen illumina-
ti. Esa. 33. Regem in decoro suo videbunt factus. secundum cor. 3. Nos autem oculis reuelata facie gloriae dei speculantes factus. Secundo audiens eius sapientiam ut beatificemur. 3. Reg. io. Beati viri tui et brevi fui tu hi stant coram te et audiunt sapientiam tuam factus. ps. In auditum aurum obediuit mihi factus. Tertio odorare gratias ut ad eum curramus factus. Lan. i. Trahe me post te curremus in odore vnguentorum tuorum factus. Quarto gustare dulcedinem eius pietatis: ut in deo semper simus. ps. Bustate et videte quoniam sumus deus factus. Quinto tagere eius statutum ut saluemur. Mat. 9. Si tetigero tunica simbriam vestimentum eius salua ero factus. Et sic sentire quoniam tagedo per opus imitationem. Deinde cum dicit. Qui cum in forma factus est. proponit exemplum Christi. Et primo promittit Christi maiestatem. Secundo ponit eius humilitatem ibi. (Semetipsum factus est.) Tertio exaltationem ibi. (Propter quod factus est.) Et primo maiestatem Christi promittit ut magis humilitas comedetur. Et duo ponunt prentiam ad Christi dignitatem. tunc nature veritatem. Secundo equmitate ibi. Non rapinam factus est. Dicit ergo. q. s. Christus cum in forma factus est. Uniusque enim dominus in natura generis vel speciei per suam formam. Unus unus factus non est rei. Et sic esse in forma dei est esse in natura dei: per quod iste intelligit: quod sit verus deus. pime. 30. ultimo. Ut simus in filio eius Christo. Sed non est intelligendum quod aliud sit forma dei: et aliud ipse deus: quod in simplicibus et in materialibus id est forma et id cuius est et maxime in deo. Sed quare potius dicit in forma quoniam in natura. Quia hoc operit nobis per propria filii tripli. Dicit enim et filius et verbum et imago. Et filius enim est quod generaliter et finis generationis est forma. Et ideo ut ostendat prefectus dei filius dicit in forma: quasi habebat perfecte formam patris. Sicut etiam non est perfectus nisi quoniam dicit in cognitione nature rei. Et sic etiam dei in forma dei dominus qui habet totam naturam patris. Sicut nec imago domini perfecta nisi habeat formam cuius est imago. Heb. i. Lumen splendor glorie et figura substantiae eius factus est. Sed nunc habet etiam perfecte: Sic: quod non rapinam factus est. Quod posset duplum intelligi. Uno modo sic: quod non rapinam factus est. Et hec referat ad humanitatem: sed non logitur de hoc: sed si dicatur de humanitate hoc est hereticum: quod Jo. 5. Equaliter deo se faciens: quod arbitrabatur se equaliter deo. Repugnat et ratione: quod non est receptibilis in materia. Quia autem aliis existens in natura aliqua magis vel minus participet eam est ex materia: sed ibi non est. ergo dicendum est quod arbitratum est non esse rapinam. sed se esse equaliter deo: quod est in forma dei: et cognoscit binam suam: et quod cognoscit hoc Jo. 5. Equaliter se deo facit: sed hoc non fuit rapina: sicut quoniam diabolus et homo volebat ei equari. Esa. 14. Ego similis altissimum factus est. Et Hen. 3. Eril sicut tu factus est. Et quod hec fuit rapina: ideo pro hac Christus venit satisfacere. ps. Que non rapui tunc exoluimus factus. Deinde cum dicit. Sed semetipsum factus est. humilitatem Christi ostendat. Primo quantum ad mysterium incarnationis. Secundo quantum ad mysterium passionis ibi. (Humiliauit se factus est.) Circa primum primo ponit humilitatem. Secundo eius modum et formam. Dicit ergo. Sed semetipsum factus est. Sed quod erat plenus divinitatem: nunc ergo euacuauit se divinitatem. Non quod erat privatus: et quod non erat assumptus. Sed hoc est intelligendum quod in assumptione eius quod non habuit: sed non secundum assumptionem eius quod habuit. Sicut nam descendit de celo non per desineret esse in celo: sed quod incepit esse nouum in terris: sic et se exinanuit: non deponendo nam divinam: sed assumendo

naturam humanam. Pulchre autem dicit exinanuit. Inane enim opponit pleno. Natura autem divina satis plena est: quod ibi est ois bonitatis perfectio. Ego. 33. Ostendat tibi omne bonum. Natura autem humana et alia non sunt plena: sed in potentia ad plenitudinem: quod est facta quasi tabula rasa. Est ergo natura humana inanis. Dicit ergo. Exinanuit: quod naturam humanam assumpsit. Tertius quod prius nature humana assumptionem dices. Forma fui accipies. Non enim ex sua creatore est fons dei: et natura humana est forma serui. ps. Scitote quoniam dominus ipse est deus factus est. Ecce seruus meus factus est. Tu domine susceptor meus es factus est. Cur de me uenient? formam serui quoniam fui. Quia fons est nomen hypostasis vel suppositi quod non est assumptum: sed nam est quod enim suscipitur distinguatur a suscipiente. Non ergo fons dei assumpsit hominem: quod deinceps intelligi quod homo est aliud a filio dei: cum tamen filius dei factus sit homo. Accipit ergo nam in persona filius dei et filius hominis. Secundo tagit nature formam dicitur. (In similitudine hominum factus). s. secundum species. Deb. 2. Debuit per omnia fratribus assimilares factus est. Et si dicas quod in deo Iesu Christo non uenit species accipere: uero est quod resultet ex divinitate et humanitate: quasi divinitas et humanitas ueniissent in una natura communem. Usque sequetur quod divina natura (ut italoquar) mutaretur. Tertio naturae humanae editiones ponit dices: et habitu inuenitur ut homo: quod defectus oculi et proprietates ordinares specie per ter peccatum suscepit. Et ideo habitu inuenitur ut homo: fatigatus fuit: et habet debet. 4. Tentatus per omnia per similitudinem absque peccato. Baruch. 3. Post hec in terris uisus est: et cum hominibus uersatus est factus est. Et sic habitu possumus referre ad exteriores habitudines. Uel habitu. quod ipsas humanitatem accepit quasi habitum. Est autem habitus quadruplices. Unus mutat habet et ipse non mutatur: ut stultus per sapientiam. Alius mutatur et mutatur ut cibus. Alius que nec mutatur nec mutatur: ut anulus adueniens digito. Alius que mutatur et non mutatur ut vestimentum. Et per hanc similitudinem naturam humana in Christo dominus habet: quod sic aduenit diuine persona quod non mutauit ipsam: sed mutata est in melius: quod impleta est gratia ueritatem. Jo. i. Unde dimis gloriam eius: gloriam quasi uirginem a parte plenius gratie et ueritatis factus est. Dicit ergo. In similitudine hominum factus ita tamen quod non mutatur: quod habitu inuenitur est ut homo. Sed aduertedum est quod ex hoc uerbo habitu factus est. aliquid erraverunt. Unde tagitur triplex opinio. 6. distinctio. 3. similitudinum. Prima est quod humanitas Christi aduenit ei accidentaliter: quod est falsum: quod suppositum diuine nature factum est suppositum humanae nature: et ideo accidentaliter non aduenit ei: sed substantiarum non est diuinitas naturalium: sed substantiarum prediceat de ipso. Et per hoc est excluditur error fortini: quod dixit quod Christus est purus homo: non de virginine: quod dominus cum in forma dei est. Ergo pater in forma dei erat quoniam acciperet formam fui ex qua est minor pater: quod non rapinam factus est. Uincit ergo per formam fui meruit. Item excluditur error arriani: quod dixit quod esset minor pater: quod non rapinam factus est. Item Nestorius: quod dixit quod unigenitus est intelligentia. secundum. s. deus inhabuit hominem et aliis est filius hominis: et aliis filius dei. Sed rabanus dicit quod aplius incarnationem nos latit exinanitatem. Cofstat autem quod per habitat et spissitatem. quod et ipsi sunt exinaniti: quod est falsum. Item dicit semetipsum exinanuit. quod id est quod exinanitus est et exinanit. Sed haec est filius dei: quod ipse semetipsum exinanuit. quod est unigenitus in persona. Item Euthibetis quod dixit quod ex duabus naturis resultat est una natura. Ergo non accipit formam serui: sed quoniam aliis: quod est contra hoc. Item valetinus quod dixit quod attulit corpus de celo. Item apollinaris quod dixit quod non habuit animam. Sic enim non esset in similitudinem hominum factus.

Cede de eis dicit. (*Humiliavit semetipm t̄c.*) cōmendat humilitatē xp̄i quo ad mysteriū passiōis eius. Et p̄mo oñdit humilitatē xp̄i. Scđo moduz ibi. (*Fact⁹ obediēs t̄c.*) Est ḡ homo sed valde magnus; qz idem est deus et homo; et tamē humiliavit se. *Ecc^{co} 3°.* Quanto magnus es humiliatē in oībus. *Matt. ii.* Discite a me qz mitis sum et humiliis corde t̄c. **M**odus humiliatiōis est signuz humiliatis et obediētie; qz ppriuz superboꝝ est leg p̄priaꝝ voluntate; qz superbis querit altitudinē. Ad rem autē altaz pertinet qz nō regulet alio; sed ipsa alia regulet. Et iō obediēta cōtrariatur superbie. Unū volēs ostendere perfectionē humiliatis et passionis xp̄i dicit; qz factus est obediēs; qz si fuisset passus nō ex obediētia; nō fuisset ita cōmendabilis; qz obediētia dat meritū passiōib⁹ n̄ris. **S**z quō scūs ē obediens; nō voluntate dīna; qz ipse est regula; s̄z voluntate humana que regulata est in oībus fz voluntatē paternā. *Mat. 26.* Ueritamē nō sicut ego volo; sed sicut tu. Et cōuenienter introducit in passione obedientiaz; qz p̄ma preuaricatio est facta per iobedientiā. *Rom. 5.* Sicut enī per inobediētiam ynius hois peccatores constituti sunt multi; ita et per obedientiam ynius hois iusti constituēti sunt multi t̄c. puer. *Z.* Uir obediēs loquetur victorias. **S**z qz magna et cōmēdabilis sit obedientia pz; qz tunc est obediētia magna qn̄ sequitur imperiuz alterius cōtra motuz p̄prium. Motus autē voluntatis humane ad duo tendit. ad vitaz et ad honoꝝ. s̄z xp̄s nō recusauit mortem. p̄. *De. 3.* Xps semel p̄ pecatatis nostris mortuus est t̄c. Itez nō fugit ignominia. Unū dicit. Morte autē crucis; qz est ignominiosissima. *Gap. 2°.* Morte turpissima Adēnem⁹ eū t̄c. Sic ḡ nec refugit morte nec genus mortis.

Lectio. III.

Propter quod et deus exaltauit illum et donauit illi nomen quod est super omne nomē; vt in nomine iesu omne genu flectatur; celestium; terrestriuz; et infernorum. et omnis lingua confiteat; quia dominus iesus christus in gloria est dei p̄uis. Itaqz charissimi mei sicut semp obediētis non in presentia mei tantuz; sed multo magis nunc in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem operamini. Deus est enī qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate.

Supra cōmēdauit xp̄i humilitatē; hic cōmēdat ei⁹ p̄miū qd̄ ē exaltatio et gloria. *Luc. 14. 7. 18.* Ois qz exaltat humiliabit et qz humiliat exaltabit. *Job. 22.* Qui humiliatus fuerit erit in glia t̄c. Nota triplice exaltationez xp̄i q̄tu ad gliaz resurgētis ibi. (*Propter qd̄ t̄c.*) q̄tu ad notificatiōes sue dīnatūl ibi. (*Et donauit t̄c.*) Et q̄tu ad reuerētiā totū creature ibi. (*Ut in noie t̄c.*) Dic ḡ. Propter qd̄ et ds exaltauit illū. s. vt d̄ morte resurgeret. Ite d̄ mortalitate ad imortalitatē. *Ro. 6°.* Xps resurgēs ex mortuis iā nō moriſ: mors illi vltra nō dñabif̄ t̄c. ps. Dextera dñi exaltauit me nō moriar s̄z vñā t̄c. Ite exaltauit eū i dextris suis p̄stituēdo. *Eph. 3°.* Cōstituēs illū ad dexterā suā i celestib⁹ supra oēz p̄ncipiatū et p̄tātē et v̄tutez et dñationē et omne nomē t̄c. **S**z vez ē qz alii exaltant i glia et in imortalitate; s̄z iste pls; qz dedit ei nomē t̄c. Nomē at̄ iponit ad signandū rē aliquā; et tāto nomē ē alti⁹ q̄to res signata p̄ illō est altior; et iō nomē dīnatūl est alti⁹. ps. Dñe dñs n̄ t̄c. Ergo h̄ nomen vt deoꝝ dicereſ et eēt dedit isti. s. xpo pater tanqz vero deo. Sed fortinus dicit qz hoc ponitur hic sicut p̄miū humiliatis xp̄i; et dicit qz non est verus deus; s̄z qz sit

sibi data quedā eminētia creature et similitudo dīmitatis; qd̄ non est verū; qz dictū est supra. Lū in forma dei eēt t̄c. Dicendū ḡ est qz in xpo est duplex nā et vnuꝝ suppositum. Nec enī plona deus est et homo; et ideo potest hoc dupli- ter exponi. Uno modo vt donauerit ei hoc nomē pater i quātum est filius dei; et hoc ab eterno per gnātōnē eter- nam que donatio nihil est aliud qz eterna eius generatio. *Io. 5.* Sicut pater h̄z vitaz in semetipm; sic dedit et filio vitaz habere in semetipm t̄c. Alio modo de xpo hoie; et sic pa- ter dedit illi homini nomē vt deus esset; nō p̄ nām; qz alia est natura dei; et alia hois; s̄z vt eēt deus per grām non ad- optionis sed vñionis; vt simul eēt deus et homo. *Ro. p.* Pre- destinatus est filius dei in v̄tute t̄c. ille. s. qz factus est ex se- mine David fm carneꝝ. Et hec est expositiō Augustini fz intentionē apli. Simile habet *Actu. 2.* Lertissime sciat ois domus t̄c. Prīma autē est ambrosy. Sed queris q̄tū ad vtrāqz expositionē humiliavit t̄c. Propter hoc t̄c. p̄miū nō p̄cedit meritiū. Nō ḡ eterna gnātō et incarnatio est pre- miūz passionis xp̄i; qz precedūt. **S**z dicendū est qz in sacra scriptura dī aligd fieri qf̄ inotescit. Donauit ḡ. i. fecit ma- nifestū mūdo qz hoc nomē haberet. Hoc enī manifestū est in resurrectiōe; qz ante non erat sic nota diuinitas xp̄i. Et huic cōcordat textus sequēs. quasi nō donauerit quod nō haberet; s̄z vt hoc oēs venerent. Et ponit duplex vene- ratio. s. in subiectiōe opis et in cōfessione oris ibi. (*Et ois li- gua t̄c.*) Dicit ḡ. Et dedit illi nomen quod ē sup omne no- mē. etiā fm qz homo. Ideo subdit. Ut in noie iesu; quod ē nome hois; oē genu flectat. *Phil. 2°.* et *Esa. 45.* Mibi cur- uabit oē genu t̄c. Sed hic errauit origenes; qz cum audi- uit qz oē genu flectat; quod ē reuerētiā exhibere; creditit futurū quādogz qz omnis creatura rōnalis sive angeli sive hoies sive demones subycerent xpo subiectiōe chari- tatis. **S**z cōtra hoc est illud *Matt. 25°.* Ite maledicti in ignē eternū t̄c. Sed dicendum est qz est duplex subiectio. Una voluntaria et alia inuoluntaria. Et ē futurū qz oēs ange- li sci xpo subycient voluntarie; et iō dicit oē genu flectatur. Et ponit signū p̄ signato. ps. Adorate eū oēs angeli eius. Ite qz hoies. ps. Oes gētes qscūqz fecisti venient et adora- būt corā te dñe; glificabūt nomē tuū t̄c. Et qz demones li- cer iuoluntarie. *Jac. 2.* Demōes credūt et cōtremiscut t̄c.

Deinde cum dicit. (*Et omnis lingua ɔfiteatur t̄c.*) po- nitur exhibitiō reuerētie in ɔfessione oris. Omnis lingua s. celestium terrestriuz et infernoꝝ. Nō de confessione lau- dis dicitur hoc respectu ifernoruz; s̄z de coacta que fit per recognitionē dei. *Esa. 40°.* Uidebit ois caro pariter qz os domini locutuz est t̄c. psal. Confiteantur nomini tuo; qm̄ terribile et sanctum est t̄c. Et hoc qz dñs iesus christus t̄c. Ite. s. homo in gloria t̄c. Nō dicit in simili; qz in eadē. *Io. 5.* Oes honorificent filium sicut honorificant patrem. **E**t notādūm ē qz in p̄ncipio dicit. (*Qui cū in forma t̄c.*) Dic dicit. In gloria; qz futurū erat qz illud qz ab eterno habuit omnibus innotesceret; vt *Joan. 17.* Clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quā habui prius qz mun- dus fieret apud te.

Deinde cuꝝ dicit. (*Itaqz frēs t̄c.*) Concludit exhortatio Et circa hoc tria facit. qz p̄mo hortat ad bñ agēdū. Scđo ostēdit quō debēt agere ibi. (*Omnia aut t̄c.*) Tertio quo fructu ibi. (*Ut sitis t̄c.*) Ite p̄ma in tres. Qz p̄mo comme- morat p̄teritā obedientiā. Scđo estēdit qd̄ agere debeat ibi. (*Nō in presentia t̄c.*) Tertio dat fiduciā adimplen- di ibi. (*Deus enī t̄c.*) Dicit ḡ. Itaqz exquo xps sic se humiliavit et ppter hoc est exaltatus. debetis scire qz si humili- mini exaltabitini; et hoc debetis facere; qz semper obedi- stis. Et facit mētionē de obedientia commendando bo- na eoz; et hoc ideo; quia p̄ obedientiam intelligitur omnis

(estimatione)

corpus Actu.

Coca.

Ad philippenses

virtus: quia ex hoc est homo iustus q̄ mandata dei custodit. Rom. 6. Serui estis eius cui obedistis sine peccati ad mortem sine obediens ad iusticiam tē. Itē omne bonum q̄stūcūq; bonū est p se p obediens reddit melius. puer. 21. Uir obediens loqueretur victorias. Itē q̄ obediens iter alias est maxima. Nam offerre de rebus exterioribus est magnū: s̄ maius si de corpore: s̄ maximū si de aia et voluntate tua quod sit p obediens. p. Reg. 15. Melior est obediens q̄ victime et auscultare magis q̄ offerre adipē arietū tē. S̄ si sic fecisti hortor ut sic faciatis decetero.

C Deinde cuz dicit. (No in presentia tē.) Ostēdit quid agere debeat. Et pmo moneret ut agant fidelr: q̄ seruus infidelis no seruit nisi q̄s dñs videt: q̄ no curat nisi placere: sed fidelis semp bene operari. et iō dicit. Non in pntia mea tñ q̄ sic videt q̄ no faciatis ex istitu bone voluntatis. Eph. 6. No ad oculū seruientes quasi hoībus placētes: sed vt serui xp̄i faciētes voluntatē dei: et aio cu bona voluntate seruientes dñs et no hoībus tē. Scđo ut humilietur ibi. Cum me tu et tremore. Supbus eni no timer s̄ humilis. p. Lor. 10. Qui se existimat stare videat ne cadat tē. puer. 28. Brūs homo qui semp est pauidus. ps. Seruite dñs in timore et exultate ei cuz tremore. Tertio salubriter ibi. Uestrā salutē operamini. Mat. 10. t. 24. Qui pseuerauerit vsc̄ in finem: hic saluus erit.

C Deinde cuz dicit. (Deus est eni tē.) Confirmat fiduciā et excludit q̄tuoq; falsas existimatiōes. Una hoīum credentia et homo per liberū arbitriū possit saluari absq; diuino auxilio. Cōtra hoc dicit. Deus tē. Jo. 14. Pater in me manens ipse facit opa tē. t. 15. Sine me nihil potestis facere. Alij oīno negat liberū arbitriū. dicētes q̄ homo necessitatū a fato vel a puidētia dīna. Et hoc excludit cu dicit. In vobis: q̄ iterius p instinctuz mouet voluntatē ad bñ opera dñi. Esa. 26. Dia eni opera nostra opatus es in nobis. Tertia pelagianoz sicut et p̄ni dicētuz electiones in nobis: s̄ psecutiones operū in deo: q̄ velle est a nobis: sed pficere est a deo. Et hoc excludit dicēs: Et velle et pficere. Ro. 9. No est volētis: s̄ velle sine auxilio dei: nec currētis. s. cur rere: s̄ miserētis est dei. Quarta q̄ deus facit omne bonū in nobis et bñ p merita nra. Hoc excludit cu dīc. Pro bona voluntate. s. sua no p meritis nris: q̄ ante grāz dei nihil boni meriti est in nobis. ps. Benigne fac domine in bona voluntate tua tē.

Lectio. III.

A nūia autem facite sine murmuratio nibus et hesitationibus: vt sitis sine q̄rela et simplices filij dcī sine reprehensione in medio nationis praeue et puer se: iter quos lucetis sicut luminaria in mundo: verbum vite cōtinentes ad gloriam meā in die xp̄i: q̄ non in vacuuz cucurri: neq; in vacuū laborau. Sed et si emulor supra sacrificiū et obsequiū fidei vestre gaudeo et cōgratulor omnibus vobis. Idipuz autē et vos gaudete et cōgratulamini mibi. Spero autē in dñio iesu thi motheuz me cito mittere ad vos: vt ego bono aio sim cognitis que circa vos sunt. Neminez eni habeo tā vñanimē q̄ sincera affectiōe p vobis sollicitus sit. Oēs eni que sua sunt q̄rūt: no q̄ iesu xp̄i. Experimentum autē eius cognoscite: quoniā sicut p̄ti: fili⁹ meci seruūt in euāgelio. Hūc igitur spero me mittere ad vos. mox vt vi

dero q̄ circa me sunt. Lōfido aut in dño: qm̄ et ipse veniā ad vos cito. Necessarii aut existimatiū epaphroditū frēm et cooperatore et cōmilito nez meū: vñm aut aplim: et ministrū necessitatis mee mittere ad vos: qm̄ qdez oēs vos desiderabat: et mestus erat pp̄terea q̄ audieratis illuz infirmatū. Nā et ifirmatus est vsc̄ ad mortē s̄ Deus misertus est eins. Nō soluz aut eius verū etiā et mei: ne tristiciaz sup tristiciaz h̄ez. Festinantiū ergo misi illuz: vt viso illo iterum gaudieatis: et ego sine tristicia sim. Excipite itaq; iluz cuz omni gaudio in dño et eiusmodi cu honore habetote: qm̄ pp̄ter op̄ xp̄i vsc̄ ad mortē accessit: tradēs aiaz suaaz: vt iplereret id qd̄ ex vobis dcerat erga meuz obsequiuuz.

C Supra apls iduxit ad faciēdu opa salutis: hic docet eos modū faciēdi. Et pmo docet ipm modū. Scđo assignat rationē ei⁹ ibi. (Ut sitis tē.) Docet duplē modū faciēdi: ve s. sine murmure et sine dubitatiōe. Opa eni vñtū sunt difficultima: et i his bz locū murmuratio. p. Lor. 10. Neḡ murmuraueritis sic qdā eoꝝ murmurauerūt et perierūt ab exterminate. Et ne dubitetis an fiāt. Iaco. p. Qui eni besūtāt s̄ilis est fluctui maris q̄ a vēto mouet et circūfertur tē. Ponit aut hui⁹ rōnē. et pmo ex pte eoz. Scđo ex pte apli ibi. (Ad gliaz tē.) Lircā p̄mū ponit triplex rō. p̄zia in cōparatōe ad fideles cu dīc. Ut sitis sine q̄rela. Luc. p. Incedētes in oib⁹ mādatis et iustificatiōibus dñi sine q̄rela tē. Sine petō at nlls eē pōt: s̄ bñ sine q̄rela. Uñ ad bñ monet Scđo in p̄atiōe ad dñi ibi. (Simplices tē.) Sili⁹ eni est s̄ilis p̄i. De⁹ aut̄ simplex ē. vñ simplices sumus sic fily dei. qd̄ ē qñ itētio ē ad vñu. Jac. p. Uir duplex aio icōstās ē in oib⁹ vñs suis tē. Mat. 10. Estote prudētes sic serpētes et simplices sic colube. Tertio i p̄atiōe ad ifideles ibi. (Si ne repētione tē.) i. vt bñ se hēant ad ifideles: vt. s. sint si ne offensiōe in medio natiōis praeue q̄tū ad mala opa: et puerse q̄tuz ad ifidelitatē. Et bñ ē qñ no pōt islamari ab eis. p. Thi. 5. Nullā occasiōe date aduersario maledicti gratia tē. Et bñ rō ponit ibi. (Inter q̄s tē.) Q̄ q̄literūq; mūdus variet lumaria celi clara manēt. Matt. 5. Vos estis lux mudi tē. Lucēs no q̄tū ad eētiaz: q̄ sic tñ de⁹ lux ē. Jo. p. Et vita erat lux hoīuz tē. At vo sc̄i no sic. Jo. p. Non erat ille lux tē. S̄ sūt lux q̄tū bñt aliquid lucis illi⁹ q̄ erat lux hoīuz. s. vñ dei irradiaētis nobis. Et iō dīc vñbū vite cōtinētes. s. vñbū xp̄i. Jo. 6. Dñe ad quē ibimus: vñba vite eterne habes tē. ps. Lucerna pedib⁹ meis vñbū tūmū tē.

C Deinde ponit rōnē ex pte apli ibi. (Ad gliaz meā.) Scđo manifestat rōnē: q̄ subditi debent bñ agere et vt cedat in gliaz platoꝝ. Eoz eni ē glia q̄i subditi sūt bñ iſtructi. p̄. io. Sili⁹ sapiēs letificat p̄ez tē. p. Theb. z. 9. Vlos eni estis glia nra tē. Et bñ in dīe xp̄i: qñ. s. adducer secū fideles. Et bñ pp̄ter duo ē ad gliaz. s. pp̄ labore in p̄dicatōe. pp̄ passionē mortis quā sustinuit. Et iō dīc. Q̄ n̄ i vacuū cucurri nec in vacuū laborau. Lursū dīc p̄dicatiōez pp̄ agilitatē: q̄ a bie rusale vsc̄ ad hyspaniā. Itē l. abores pp̄ ūdictiōes et penas q̄s p̄nūt: et bñ no in vacuū: imo in multū fructū. p. Lor. 15. H̄a ei⁹ in me vacua no fuit. Itēz pp̄ter passionē ibi. S̄z et si imoloz: Louertes enim aliquos quasi de illis quos conuertit offert sacrificiū deo. Sed quandoq; offerentes a ty rannis occisi sunt supra sacrificiuz: sicut habet Luc. 13. Et ideo dicit. Offero deo sacrificiuz de vobis: s̄ si cōtingat q̄ et ego supra hoc imoler. i. occasiōe sacrificiū cōversiōis re

Nre occidat gaudet ppter me. Iaco. p. Omne gaudiu*s* ex*s* timate frēs mei cu*s* in tentationes varias inciderit*s* r̄c. Et congratulor vobis q*u* habetis fidem etiam cum pericu*lo* persone mee: cui*s* in hoc congratulamini. Et ideo dicit. Idi*s* gaudete et congratulamini mihi. Roma. i. 12. Haudere cum gaudentibus.

CDeide cum dicit. (Spero autē r̄c.) Proponit in ex*emplū* discipulos suos. Et pmo thimotheū. Scđo epaphroditum ibi. (Necium autē r̄c.) Circa p*m*u*s* pmo p*m*ittit missionē thimothei. Scđo cōmēdat eu*s* ibi. (Neminē r̄c.) Tertio inuit tempus missionis ibi. (Huc igī r̄c.) Dicit g. (Spero r̄c.) Notadu*s* est q*u* aplu*s* sic habuit fiducia*s* in deo q*u* etiā minima attribuebat deo. z*c*or. 3. Nō q*u* sufficiētes si*m*us cogitare aligd a nobis q*u* si ex nobis: s*z* sufficientia no*s*tra ex deo*s* est. Littera est plana. (Deide cōmēdat eu*s*: et pmo ex charitate ad eos. Scđo ex deuotione ad aplu*s* ibi. Experiētū r̄c.) Et sic facit bonus mediator: q*u* illos diligit hunc venerat. Item pmo ponit cōmēdatione*s*. Scđo exponit ibi. (Omnes enī que r̄c.) Diē g. (Mitto r̄c.) Q*u* neminē r̄c. s*z* in p*lectum* v*r*im. p*s*. Qui ihabitare facit vni*m*oris in domo. Qui sollicitus sit. Ro. i. 12. Qui preest in sollicitudine. Sincera affectiōe: q*u* soluz ppter deu*s*. z*c*or. p. Ex sinceritate sicut ex deo corā deo in xpo loquimur. Rō aut quare. Neminē r̄c. q*u* oēs que r̄c. i. nō que ad salutē p*x*imo*p* et ad honorē dei querū*s*: s*z* que ad luc*s* et glia*s* querū*s* et que sua sunt. Sz nungd lucas et epaphroditus taly qui erat cu*s* aplo querebat que sua sunt. R*u*ideo. Dicēdu*s* est q*u* in societate apli plures erant q*u* hoc querebant qui et deseruerū*s* eu*s*. z*c*h. 4. Demas enī me dereliquit dili*g*es seculū*s* et abyt thessalonica*s*. Lrescēs i galatiā. Titus in dalmatiā. lucas est mecu*s* solus. Sed cōsuetudo est q*u* aliquādo scriptura logitur de nōnullis sicut d*o*ibus. Jere. 6. A minori quippe v*s*q*u* ad maiore*s* oēs auaricie student: et a p*pheta* v*s*q*u* ad sacerdotē cuncti faciunt doluz r̄c. Et ideo est distributio accōmoda. (Et quō se h*z* ad me: q*u* per experimentu*s* r̄c. Quasi eēt spalis filius. p*c*or. 4. Ideo misi ad vos thimotheū q*u* est filius meus charissimus et fidelis in dño r̄c. Huc g*u* sic sollicitū p*o* vob sic mihi carū spero r̄c. Sz q*u* re nō statim. Est sciendu*s* q*u* alr*o* est de xpo et de aliis sanctis. In xpo enī est plenitudo grārum. V*n* habuit semp noticia*s* oīum: nō sic alij sancti. Un aplu*s* preuidebat aliq*u* de futuris circa se: aliqua ignorabat. Et sic non reuelatus erat sibi an deberet liberari de vīculis: et iō dīc. Mox r̄c. q*u* si dēf facultas personali*s* venia*s*. Et iō confido r̄c. Sz libe ratus a vīculis nō fuit. p*s*. Q*u* tu illuminas lucernā meā dīc: deus meus illumina tenebras meas. Semp enī ali quid tenebrosum est in sanctis.

CDeide cu*s* dicit. (Necium r̄c.) pponit in ex*emplū* aliu*s* suum discipuluz: sc*z* epaphrodituz. Et pmo describit ipsuz. Scđo ostēdit quomō suscipiatur ibi. (Excipite r̄c.) Circa p*m*u*s* duo facit: q*u* pmo cōmēdat eu*s*. Scđo ostēdit causaz missionis ibi. (Q*u* nō quidē r̄c.) Tertio ea exponit ibi. (Nā et ifirmatus est r̄c.) Dicit g. (Necium r̄c.) Nominat autē eū frēm ppter fidē. Mat. 23. Q*u* es vos frēs estis r̄c. Loope ratorē*s* in labore p*dic*atio*s*. puer. 18. Frater qui iunat a fratre quasi ciuitas fortis r̄c. Et cōmilitonē r̄c. q*u* simul passi tribulationē. z*c*h. 1. Labora sic bonus miles xpi ieu*s* r̄c. Ap*l*im. i. doctorē. Hic fuit e*s* philippesiū*s* et mis s*u*is ab eis et seruiret aplo. et iō dicit. Ministrus necitatis mee. Infra. 4. Repletus sum accepistis ab epaphroditō q*u* missis in odore*s* suavitatis hostiā acceptā placentem deo r̄c. Sed quare: ad satissaciēdu*s* desiderio quo desiderio sperabat videre vos. Ro. p. Desidero enī vos r̄c. Itēz ad subueniendū sue tristicie: q*u* tristis erat de yestra tristie qui audiuitis eū ifirmari. Et exponit cām q*u* est ifirmi

tas sua v*s*q*u* ad mortē f*m* iudiciū medico*p*: nō autē f*m*, p*uidētia*s** dinam: s*z* ad honorē dei. Joan. ii. Infirmitas bec nō est ad mortē: s*z* p*glia* dei r̄c. sed deus misertus est eius p*s*. Misere mei deus q*u* ifirmus sum r̄c. Et nō solū r̄c. q*u* tristicie temporalē et naturalē habui de afflictio*b* suis sicut et xps. (Losequēter cōcludit missionē. et p*z* littera: et ostēdit quō recipiat. et z*b* huius cāz.) Recipiēdus est bono rifice in dño cuius ē minister. Gal. 4. Sicut angelum dei excepistis me sicut xpm ieu*s*. p*c* Thimo. 5. Qui bene pre sum p*b* bri dupli*c* honore digni habeant maxie q*u* laborat in verbo et doctrina r̄c. Et hoc ppter r̄c. i. ppter deu*s* et sa lute fidelū*s* v*s*q*u* ad mortē. Joan. i. 5. Maiorē charitatē ne mo h*z* vt aīam suam ponat quis p*amicis* suis r̄c. (Tra dēs. Jo. io. Bonus pastor aīaz suaz ponit p*ouibus* suis r̄c. Et hoc vt impleret quod vos personali*s* nō potuistis circa meuz obsequiu*s*.

CAP. III.

Ecetero fratres mei gaudete in domino: eade*s* vobis scribere mibi q*u* dem non pigrum: vobis autem necessariuz. Uidete canes: videte malos operarios: videte concisione*s*.

Mos enī sumus circuncisio q*u* spiritu seruimus deo: et gloriamur i xpo ieu*s*: et non in carne fiduciā habentes: quanq*z* et ego habeo confidentiam i carne. Si q*u* alijs videtur confidere i carne: ego magis circuncisus octauo die ex genere israel: de tribu beniamin. hebreus et hebreis. f*m* legem phariseus. f*m* emulatione*s* persequens ecclesiam dei: f*m* iusticiam que in lege est cōuersatus sine querela. Sz q*u* mibi fuerunt lucra: hec arbitratus su*s* propter xpm detrimētum esse propter eminentem sciām ieu*s* p*p*i dñi mei propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut stercora ut christum lucifaciaz ut inueniar in illo.

Proposuit ex*emplū* q*u* seg dēberēt: h*o*ndit q*u* r*u* ex*emplū* debēt vitare. Et circa h*o* tria fac*s*. q*u* p*m*ittit q*u*s vitare obēt. z*b* ex*emplū* vitādi p*u*ersato*s* sc*z* ibi. (Uos. n. r̄c.) 3*b* idū cit ad vitādū eos q*u* illi reputabat imitabiles ibi. (Imitatores mei r̄c.) Itēz p*a* ps didis i tres p*ticlas*. q*u* p*m*ittit finē h*o* doctrine. z*b* scribedi neccitatem ibi. (Eade*s* vob r̄c.) 3*b* neccitatis r*o*nē ibi. (Uidete r̄c.) Intētio āmonitiōis ē remouere fideles gētes a legalib*o* ad q*u* gdā eos iducebat. Et iō dīc. O frēs. s*z* fidei. decetero. i. postq*z* vos monui: vt s*z*. Haudete i dño tm nō i legalib*o* obſuātys. Abac. 3. Ego āt i dño gaudebo et exultabo i dō ieu*s* meo r̄c. Et h*o* q*u* eadē q*u* dixi i p*ntia* nō ēmibi pigrū vob scribere i absentia. Uerba n. d*o* facilī trāseū*s*: s*z* scripta manēt. Ecc. 38. Sapiaz scribe i tpevacuitatis r̄c. Jude. p. Q*u* sollicitudinē facies scribē di vob d*o* cōi v*r*ia salute neccitare habui scribere vob r̄c. Ro. 15. Audaci*s* scripsi vob frēs ex p*te*tāq*z* in memoia*s* vos reducēs r̄c. Et cā b*o* neccitatē i*s* q*u* istat seductores: et iō o*s* istat*s* vitatē scribere. vi dīc. Uidete. i. obſuātē r̄c. Et tria de his dīc. s*z* seūiciā cordis irronabilē. v*n* dīc. Lanes. Slof. Nā ca nis ēyt stati ex ira latretē nō ex r*o*nē: s*z* ex p*su*etudine. Sic et illi. Esa. 56. Lanes ipudētissimi nescierūt saturitatē: i*p*ī pa storē nescierūt intelligētā r̄c. Apoc. vlt. Goris canes r̄c. Scđo puerie doctrine semiatione ibi. (Malos oparios) q*u* non fidelē in yince dñi laborat: nec bonū semē in agro

Eld philippenses

mittit. Mat.13. Inimicus hō hoc fecit r̄c. z̄c. Lhi.2. Curia teipm pbabilem exhibere deo r̄c. Tertio dissensiōis ibi. (Concisionē.) Et hoc v̄bo vtitur in eoz fugillationē. Pre dicant enī circumcisionē que nō potest stare cū gratia xp̄i. Gal.5. Si circuncidimini xp̄s nibil yobis pderit. Unde alludens vocabulo dicit. Concisionē quasi nō circumcisionē sed concisionem habeant.

C Deide cuz dicit. (Nos autē r̄c.) Ostēdit quomō vitenē a sanctis. Et p̄mo quomō ab oībus. Scđo quomō ab ipso ibi. (Quapropter r̄c.) Dicit ḡ. Ego dico q̄ illi sunt cōcīsio sz nos vera circūcisio. Qui spiritu r̄c. Est aut̄ duplex circūcisio: scz corporalis & spūalis. Ro.2. Nō enī qui in manife sto iude⁹ est: neq; que in manifesto in carne est circūcisio sed qui in absōdito iudeus est: & circūcisio cordis in spiritu nō littera r̄c. Circūcisio enī carnis est que est de supfluo carnis: sz circūcisio spūs p̄quā spūscus abscindit supflua iteriores cōcupiscētias. Et̄o dicit. Nos sum⁹ r̄c. i. q̄ iteri⁹ circūcidit nos deo. Ro.2. Testis enī est mihi deus cui ser uio in spū meo in euāgeliō filij eius r̄c. p̄ cor.14. Psallam spū psallā & mēte. orabo spū orabo & mēte r̄c. Data est aut̄ circūcisio: vt ostēditur Ro.4. vt signū fidei abrae ostendere: vt. s.ei⁹ fides ostendere: v̄ que fuit fides de futuro se mine. Gal.3. Abrae dicte sunt pmisiōes r̄c. Est ḡ circūcisio signū fidei abrae de xp̄o. Ille ḡ circūcidit ḡ iterius per spūscn renouat in xp̄o ḡ est v̄itas circūcisōis. Col.2. Circūcisisti estis circūcisōe nō manufacta in expoliatiōe corporis carnis: sz in circūcisōe xp̄i r̄c. Et nō habētes fiduciam in carne. i. in carnali circūcisōe: qz d̄f. Jo.6. Spūs ēḡ viuificat: caro aut̄ nō pdestigēt. Sumis aut̄ caro aliquā in nobis p carnali cōcupiscētia: qñz p carnis cura: qñz p carnis abstinentia: & v̄trūq; debem⁹ circūcidere nec in eis glari. **C** Deide cuz dicit. (Quāq; ego r̄c.) Ponit exemplū p̄priū. & p̄mo p̄mittit eminētiā suā quā hēbat in statu legali. Se cūdo ostēdit quomō ea z cōtempsit ibi. (Sz que r̄c.) p̄mū pponit p̄mo in gnāli. Scđo exp̄licat p̄ pres ibi. (Circūcisus r̄c.) Circa p̄mū duo facit: qz p̄mo ostēdit fiduciaz quā habuit in legalibus dicēs. Nō debemus h̄re fiduciaz in legalibus quāq; habeā. i. posse h̄re si velle: qz in quo qz audet: i. ifsipētia dico: audio & ego r̄c. vt d̄f z̄c. ii. Et hoc etiā excellēti⁹: qz ego magis. z̄c. Lc.ii. Ut minus sapiēs dico plus ego r̄c. Et hoc totū facit vt efficaciū destruat obſuatiōes legales. Multi enī stemnūt que nesciūt. & hoc nō valet. Sz tūc qñz aligs h̄z & cōtemnit & nō glari in eis. Sic si apls nō habuisset locū in statu legaliū poterat dici q̄ id ad statu euāgely venit. Et iō ostēdit p̄ hoc eminētiā suā in statu illo. Et p̄mo q̄tuz ad genus. Scđo q̄tuz ad cōversationē ibi. (Scđm legē r̄c.) Quātu ad p̄mū tripl̄: q̄tuz ad generis sac̄z: qz circūcisus octauia die. H̄f.17. Ut sit signuz federis iter me & vos r̄c. Et dicit octauia die. qz hec erat differētia iter p̄slitos & eos qui erāt de genere abrae qz illi nō octauia die: sz iam adulti qñz auertebant: sz isti sz legē octauia die. H̄f.17. Infans octo dierū circūcidet ex vobis r̄c. Sic ḡ nō vt p̄slitus: sz vt vere israelita fuit. Se cūdo q̄tuz ad ip̄m genus. & p̄mo q̄tuz ad gentē cum dicit. Ex genere israel. Ex abraā enim due gentes descendērunt. Una p̄ ysaac: & alia p̄ ysmael. De primo die. Una per Esau: & alia per Jacob. Sed alie due. s. esau. & ysmaelite nō sunt cōsecute hereditatē: sz solus iacob qui & israel. Jō d̄c. Ex genere israel. z̄c. Lc.ii. Israelite sunt & ego. Item q̄tū ad tribū: qz in tribu israel erāt quidā de ancillis. s. de bala & celsa: quidā de liberis. s. lya & rachel. Et iter istos quidaz semp erāt in cultu dei. s. leui. iuda. & beniamin. Alie tēpore ieroboā cōuerse sunt ad ydola. Et iō tribus beniamin priuilegiata erat: qz in fide & dilectiōe vxoris & in ea templū. Deutro.33. Beniamin amātissimus dñi habitabit cōfidē-

ter in eo: qz in thalamo tota die morabit & iter humeros illius regescet r̄c. H̄f.49. Beniamin lupus rapax mane comedet p̄daz & vespere diuidet spolia. Quo figurabatur paulus q̄ fuit qñq; cōtra eccliam. Tertio q̄tuz ad nomē & lingū cuz dicit. Hebreus. Aliq; dicunt q̄ hebreus dicit ab abraā. & hoc dicit Aug. Sz postea retractat. Sed d̄ ab heber. de quo H̄f.ii. Qz aut̄ nō ab abraā p̄z: qz etiā abraaz dicit hebreus. H̄f.14. Nuncianuit abrahe hebreo. Dicit H̄f. sup H̄f.ii. Qz tempore beber diuīsum est labiuž gētiū oīuz: & illa ligia remāst in familia heber & i cultu yni⁹ dei: & inter oēs hebreos: natns est etiā ex parētibus hebreis: & ideo dicit. Ex hebreis. **C** Deide ostēdit suā eminētiā quo ad cōversationē. Et p̄mo q̄tuz ad sectā cū dicit. (Se cūdū legē phariseus.) Apud iudeos siquidē erāt tres secte: scz phariseoz: saduceoz: & esseoz. Sed pharisei magis ad veritatē accedebat: qz saducei negabāt resurrectionē neq; angelos: neq; spūs: pharisei aut̄ v̄trūq; cōfiterēt: vt dicitur Act.23. Et iō in hoc cōmēdabilior est secta phariseorū. Quomō aut̄ phariseus fuerit d̄f Act.26. Qm̄ km̄ certis simā sectā nostrē religiōis vixi phariseus r̄c. Scđo q̄tuz ad emulationē quā habuerūt iudei: licet non km̄ sciam in psequēdo xp̄ianos. Ideo dicit. Persequēs ecclia dei. Gal. p̄mo. Qui persequebat nos aliquā: nūc aut̄ euāgeliat fidē quā aliquā expugnabat. Et Act.26. Et ego quidē existimaueram me aduersus nomē iesu naçāreni debere multa cōtraria agere: qd̄ & feci hierosolymis. Et multos sc̄toz ego i carceribus inclusi r̄c. p̄ Lc.15. Nō sum dignus vocari apls quoniā persecutus sum eccliam dei. Tertio q̄tuz ad ino centiā querētōis. Jō dicit. Scđz iusticiā r̄c. Dec iusticia cōsistit in exterioribus: sz iusticia fidei est cordis. Actu.15. Fide purificās corda eoz. Nam q̄tuz ad iusticiā exteriorē apls inocēter vixit. Et iō dicit. Sine querela. Nō aut̄ ait sine peccato: qz querela est p̄ctū sc̄dali p̄ximoz i his q̄ sunt exteriora. Lc. p̄. Incedētes in oībus mādatis & iu stificatiōibus dñi sine querela r̄c. Et iō nō est h̄rūm qd̄ d̄f Eph.2. In qb̄ & nos ambulauimus: qz verā iusticiā fidei que facit hoīem purū nō habuit: sz soluz legis. **C** Deide cuz dicit. (Sz que mihi r̄c.) Ostēdit p̄temptū sue eminētie in legalibus: & p̄mo ostēdit p̄pter quid legalia cōtempsit in gnāli. Scđo in spāli ibi. (Uerūtame r̄c.) Dic ḡ. (Dec que fuerūt r̄c.) i. reputabā magna. s. q̄ pharise⁹ r̄c. Dec sum arbitratus p̄pter xp̄m mibi detrimēta. i. reputo q̄ sunt mibi in detrimētu. Legales enī obseruātie que tēpore legis erāt efficaces post xp̄z facte sunt noxie. Et iō dicit detrimēta. Et finis huius est xp̄s. Et ideo d̄c. Propter xp̄m. Et exponit: qz p̄mo p̄pter xp̄m cognoscenduz. Scđo p̄pter xp̄m adipiscenduz. Quātu ad p̄muz dicit. Uerūtame existimo oīa detrimēta eē verū est si eis initeret. Et h̄ qd̄ aliquādo feci reputo mibi detrimētu: & hoc p̄pter desideriuz: recte scie christi domini mei. p̄ Lc.2. Nihil repu tau me scire nisi iesum xp̄m & hunc crucifixum r̄c. Et hoc p̄pter eminētiā sciam r̄c. qz hec superat omnes alias scietias. Nihil enim melius potest sciri qz verbū dei in quo sunt oēs thesauri sapie & scie absōditi. Col.2. Quātu ad scđm dicit. Propter quē oīa r̄c. Et p̄mo ostendit q̄ p̄pter xp̄m adipiscenduz cōtempsit legalia. Scđo ostēdit q̄ pos sit xp̄m adipisci ibi. (Non habes r̄c.) Dicit ergo. Omnia detrimēta facio habendo me ad ea sicut ad detrimentū et vilia: et hoc vt xp̄z lucrisfacerem. i. adipiscar ip̄m et iun gar ei per charitates. **C Lectio. II.** **D** On habens meam iusticiaz que ex le ge est: sed illam que ex fide est christi iesu: que ex deo est iusticia in fide ad cognoscendum illū: & virtutē resurre

ctonis eius et societatem passionis filius: cōficiatus morti eius. si quo modo occurrà ad resurrectionem que est ex mortuis; non q̄ iam accepimus; aut iam perfectus sum. Sequor autem si quo modo comprehendam in quo et comprehensus sum a christo iesu. Fratres ego me non arbitror comprehendisse. Unus autem que quidem retro sunt oblinisciens. ad ea vero que sunt priora extendens me ipsum ad destinatum persequor ad brauium superne vocationis dei in christo iesu.

Ostendit supra preterita lucra contemnere ppter xpm et ostendit q̄ itēdebat xpm cognoscere et ipm lucrari: et hoc intendit hic specialiter exponere. Et pmo quomodo desiderat xpm lucrari et iueniri in eo per iusticiam. Secundo per passionis toleratiā ibi. (Lōfiguratus t̄c.) Circa pmū primo ostendit que sit iusticia quā dereliquit. Secundo que sit quā querit ibi. (Sed illam t̄c.) Sciendum est autem q̄ iusticia quā dōsum sumitur ut est specialis virtus p̄ quā hō ponit rectitudinē in his que sunt ad cōeū iusticiā et fm q̄ ē in his directiua. Nam tēperātia est circa iteriores passiones. Iusticia autem est ad altez. Alio modo iusticia dī virtus generalis fm q̄ homo seruat legē ppter bonū cōeū et hoc modo frequētē in scriptura sacra ponit p̄ obseruatiā diuine legis. ps. Seci iudicium et iusticiā t̄c. id est legē quā seruabat ex amore quasi motus ex se. Et sic ē virtus. Nō autem si alio modo. id est ex aliqua exteriori causa. s. vel ppter lucra v̄l ppter penas et si obseruatio ei displiceat. Et fm hoc est duplex modus iusticie. Unus ē iusticie moralis. Alius est iusticie legalis p̄ quā legem nō ex amore; sed timore seruat. Et ideo dicit. Non habens mēa iusticiā que ex lege est. q̄ vt dicit. Aug. Brevis differētia legis et euāgely est amor et timor. Ro. 8. Nō accepistis spiritu seruituris itēp̄ in timore. sed accepistis spiritu adoptionis t̄c. Sed si tua est quō est ex lege. R̄ndet. ino est mea q̄ humana virtute absq̄ habitu gratie iterioris iustificatiā facio talia opera. sed ex lege est sicut a docēte. Uel mea est q̄ presumo p̄ me eā seruare. Ro. 10. Moyses enī scripsit qm̄ iusticiā que ex lege est q̄ fecerit hō viuet in ea. De hac iusticia quā querit tria dicit. s. modū adipiscēdi. actorē et fructū. Modus est q̄ nō adipiscit nisi ex fide xpi. Ro. 5. Justificati igī ex fide pacem habeamus ad deū per dñm nost̄x iesu xpm t̄c. Ro. 3. Justicia autē deū p̄ fidē iesu xpi in oēs et sup oēs q̄ credit in eū. Actor autē est deus et nō hō. Ro. 8. Deus q̄ iustificat Ro. 4. Credēti autē in eū qui iustificat impium reputat fidē eius ad iusticiā fm p̄positum gratie deī. Et ideo dicit. Que ex deo est t̄c. Act. 5. Et sp̄us sanctus quē dedit deī oībus t̄c. Fructus est cognitionis eius et virtus resurrectiōis ei⁹ et societas sanctor̄ eius. Et de hō dupliciti cognitionē p̄t duplicitē agi. Uno modo ex cognitione vie et sic oportet tria cognoscere de eo. Primo eius personam. s. q̄ est verus deus et verus homo. Et ideo dicit. ad cognoscēdū illuz. Jo. 14. Tanto tēpore vobisū sum et non cognouisti me t̄c. Scđo gloriā resurrectiōis eius. Unde dicit. Et virtutem resurrectiōis eius. et resurrectiōem virtuosam factam propria virtute. Tertio qualiter eū imitent̄ ibi. (Et societatem.) s. vt ei sociemur in passione. i. petri. 2. Xps passus ē p̄ nobis vobis reliquens exemplū vt sequamini vestigia eius t̄c. Scđo de cognitionē experimētali: et icipit a posteriori q̄ est ultimū in executiōe et primum in intentiōe. Primum est agnitionis deī p̄ essentiā ad quā dicit fides. Jere. 31. Deus cognoscent me a minimo eoꝝ vsc̄ ad maximū dicit domi-

nus t̄c. Et ideo dicit. Ad cognoscēdū illum. Secūdo q̄ nō solum aia glorificaſ. sed ex hoc etiā corpus erit gloriosum Ideo dicit. Et virtutem resurrectionis eius. s. ex qua resurgemus. i. cori. 15. Si xpus non resurrexit vana est fides nostra t̄c. Tertio societatem q̄ per experientiam habebimus q̄tum valeat societas passionis eius. p̄ cori. 1. Sidelis autē deis per quē vocati estis in societatem filij eius iesu christi domini nostri.

Ostendit cum dicit. (Lōfiguratus t̄c.) Ostendit quomodo velit lucrari et iueniri in eo per tolerantiam passionis. Et primo ponit tolerantia. Secundo fructū ibi. (Si quō t̄c.) Dicit ergo. Inueniar nō solum habens iusticiā s̄z figuratus morti eius ut patiar ppter iusticiam et veritatem sicut christus. Hal. vlti. Ego enim stigmata dñi iesu in corpore meo porto. Fructus vero ē si quomodo t̄c. Ex passionibus enim hic toleratis homo peruenit ad gloriam. Ro. 6. Si n. complantati facti sumus similitudini mortis eius: simul et resurrectionis erimus t̄c. z. thy. 2. Si cōmortui sumus et conuiuemus. si sustinemus et cōregnabimus. Ro. 8. Si tamē sp̄atim ut et glorificemur t̄c. Et dicit si quomodo ppter difficultatem arduitatē et laborem. Mat. 7. Arta ē via q̄ ducit ad vitam. et pauci sunt q̄ iueniūt eam t̄c. Amos 4. Prepara te in occursum dei tui israel t̄c. xps enim surrexit per potētias p̄priam: homo autē nō p̄pria potestate: s̄z gratia dei. Ro. 8. Qui suscitauit iesum xpm a mortuis vivificabit et mortalia corpora vestra ppter inhabitantē spiritū eius in vobis. Uel potest intelligi de occurso sancto rū q̄i occurrit xpo descendēti de celo ad iudiciū.

Ostendit cum dicit. (Nō q̄ iaz t̄c.) Ostendit quomodo differtur suum desiderium. Et pmo ostendit quid de se sentit. Secundo hortatur alios ut id est de se sentiat ibi. Quicūq̄ enim perfecti t̄c. Iterū prima in duas. q̄ primo ostendit quomodo deficit a pfectiōne itenta. Secundo hoc expōit ibi. (Fratres ego me t̄c.) Circa primū duo facit. Primo ostendit se nō peruenisse ad pfectiōne. Scđo q̄ ad eā tendit ibi. (Sequor autē t̄c.) Tendes in aliud duo intēdit. s. adipisci quesitum et fruilllo. Frustra enī quereret si nō eo fruētur et inbereret. Et ideo dicit. Non q̄ iam accepimus. s. gloriam quā quero. Sap. 5. Accipient regnū decoris et dyadema speciei de manu dei sui. Aut iam pfectus sum. p̄ cor. 13. Cum venerit q̄o pfectum est evanescit q̄o ex parte est t̄c. Sed cōtra. Estote perfecti. Mat. 5. et Hen. 17. Esto perfecti. Respondeo. Dicēdū est q̄ duplex est pfectio. s. patrie et vie. Perfectio nāq̄ hoīs consilit in hoc q̄ adhēreat deo per charitatem. q̄ vñq̄dē est perfectū fm modum quo adhēret sue perfectioni. Anima autē p̄t adhēre deo duplicitē perfecte. Uno modo. vt totam actionē referat in deūm actualiter et cognoscat et cognoscibilis ē. Et hec ē patrie. Sed in hēsto vie ē duplex. Una de necessitate salutis ad quā oēs tenent̄. s. vt i nullo cor suū quis applicet ad id q̄ est p̄tra deū: sed habitualiter referat totam vitā in eum. Et isto modo dicit dñs. Mat. 22. Diliges dominum deūm tuū t̄c. Et Deutro. 6. Alia ē superrogatiōis. qm̄ ḡ v̄l tra cōem statim inheret deo: q̄ fit remouēdo cor a tēporalibus. et sic magis appropinquat ad patriā. q̄ q̄to deficē cupiditas tāto plus crescit charitas. Qd̄ ḡbic dī intelligit de perfectione patrie.

Ostendit cū dīc. (Sequor autē t̄c.) Ostendit conatū ad eā dicēs. Sequor. s. xpm. Jo. 8. Qui sequit̄ me nō ambulat in tenebris t̄c. Jo. 10. Ques meyocē mēa audiūt et sequunt̄. Et b̄ si quo modo cōprehēdā. p̄ cori. 9. Sic currite ut p̄prehēdat̄. Sed p̄tra q̄ deū est icōprehēsibilis q̄ Jere. 31. dicitur. Si mēsurari potuerit celi desurūt et iestigari fundamenta terre deorsūt t̄c. R̄deo. Dicēdū ē q̄ p̄prehēdere est icludere sicut dom⁹ p̄phēdit nos. Itē attigere et tenere.

Ad philippenses

Prius ḡ modo ē icōprehēsibilis qz nō pōt icludi i intellexū
creato cū sit simplicissimus. qz nō perfecte vides eum nec
amas sicut est visibilis et amabilis. sicut q nescit demōstra
tionē nescit demōstratīne sed operatīne. Deus autē perfe
cte seipm cognoscit vt cognoscibilis est. Lui' rō est. qz res
cognoscit fī modū sū eē et veritatis. deus aut lux ē et ve
ritas iſinita. s̄z nost̄z lumē est finitū. Et iō dicit. Sequor si
quo mō cōprehēdā. s. attinēdo. Lai. vlt. Tenui tū nec di
mittā r̄. In quo r̄ p̄rehēsus sum r̄. Qd tripliciter itel
ligitur. Nam tota gloria est in dicta dei cōprehēsione; s. f.
deus sit p̄sens aie nostre. Sed nō oēs habet equalēm bea
titudinem. qz qdā clarius vidēt sicut etiā qdā ardēt' amar
bunt et plus gaudebūt. Unde qlibet habebit certā mēsūra
et hoc ex p̄destinatōe diuina. Et iō dicit. In quo r̄ p̄hesus
sum. Quasi dicat. in tali mēsūra itēdo p̄phēdere. fīm q mi
hi dispositū est a xp̄o. Uel sequor vt p̄rehēdā sicut p̄phē
sus sum. Quasi dicat. Ut videā eum sicut ipse me videt. p̄
Jo.3. Uidebim' eū sicuti est. idest nō p̄ silitudinē: s̄z p̄ essen
tiā. Uel cōprehēdāz vidēdo xp̄m gloriosum. In q p̄re
hēsus sum. i. in illa gloria qua apparuit q̄i auerſus sum.
CDeinde cū dicit. (Fratres ego r̄.) expo nit q̄ dixerat et p̄
mo de defectū p̄fectionis. Secūdo de sequela ibi. (Unū
autē r̄.) Dicit ergo. Ego r̄. Quasi dicat. nō sum sic super
bus q̄ attribuā mibi qz nō habeo: sed sequor r̄. Qd tripli
citer legitur. Uno modo sic. ynum arbitror. s. q̄ que retro
lunt r̄. Ul'nō arbitror me p̄phēdisse. s̄z p̄sequor ynu. s. ad
destinatū r̄. Ul'nō arbitror me p̄phēdisse illud sup̄a. p̄s.
Unā p̄ty r̄. Et tunc ostēdit qd deferruit. qz vel tēporalia
lucra. vel tēporalia bona. vel merita preterita. qz nō debet
homo cōputare deo merita preterita. Secūdo ostēdit ad
quid tēdit. s. ad ea vero r̄. i. vel q̄ ptinēt ad fidē xp̄i. vlt. ma
iora merita vel celestia. p̄s. Ascēstōes in corde suo dispo
suit r̄. Et dicit. Extēdens. Qui enim aliquid vult capere
extēdit se q̄tum p̄t. Sed d̄z cor extēdere se p̄ desideriū
Bap.6. Lōcupiscēta sapiētē ducit ad regnum p̄petuū r̄.
Sed ad qd tēdit. Ad destinatū brauiū qd ē p̄miū soli' cur
rentis. i. Lor.9. Dēs qdē currūt sed vnu accipit brauiū.
Dico autē ad hoc brauiū destinatū mibi a deo: qd est su
perne vocationis dei. Rom.8. Quos predestinavit hos et
vocauit r̄. Et hoc in xp̄o ieu. idest per fidem xp̄i.

Lectio.

III.

Glorioz ergo perfecti sumus hoc sen
tiamus et si quid aliter sapitis et hoc
vobis deus reuelabit. Verūtamen
ad quod peruenimus ut idem sapi
mus et in eadem permaneamus regula. Imita
tores mei estote fratres: et obseruate eos q̄ ita
ambulant sicut habetis formam nostrā. Abul
tienim ambulant quos sepe dicebā vobis. nūc
autez et flens dico inimicos crucis christi: quo
rum finis interitus. quorum deus venter est et
gloria in confusione ipsorum qui terrena sapi
unt. Nostra autez conuersatio in celis est. Un
de etiam salvatorem expectamus dominuz no
struz ieu. christū qui reformabit corpus bu
milicatis nostre cōfiguratu corpori claritatis
sue sc̄d̄ operationez virtutis sue: qua etiā pos
sit subiçere sibi omnia.

CSup̄a p̄posuit quo ab yltia p̄fectōe deficiebat: nūc hor
tatur alios ad idē sentiēdū. Et p̄mo ponit exhortatio. Se

cūdo qd ab eis necessario exigat ibi. Verūt ad qb p̄ue
nūs r̄.) Dicit ḡ. ḡcūq; r̄. s. qd ego sentio. s. q̄ nō sūz p̄f
ctus. Quo ḡ. si p̄fecti sumus sentim' q̄ si nō p̄fecti. R̄ideo
Dicēdū q̄ p̄fecti perfectiōe vie s̄z nō p̄fecti p̄fectiōe p̄phē
sionis. q̄. s. tota itentio ferit actu in deū. In via vō habitua
liter: q̄. s. nihil cōtra deū faciam'. Et dicit. Quicūq; qz q̄,
to quis ē p̄fectior tāto imperfectus magis cognoscit. Job.
vlt. Auditū auris auditūte: nūc aut̄ oculus meus videt te.
Iccirco ipse me reprehēdo et ago penitētiaz in fauilla et ci
nere r̄. Deb.5. Perfectoꝝ ē solidus cibus eoꝝ q̄ p̄cōfue
tudine exercitatos habet sensus ad discretionē boni et ma
li. (Et si qd aliter r̄.) In glo. q̄tuor modis d̄. et p̄mo po
muntur duo sensus magis litterales. Un'talis. dico q̄ vos
sentiatis q̄ ego. s. vos ē imperfectos. tū si qd aliter. i. meli'
de vobis sapitis q̄ ego de me hoc ip̄m ē vobis p̄ reuelatio
nē diuina donati. Et q̄i alti' est vobis reuelatiū aliqd q̄
nō mibi non ḥdico: s̄z cedo v̄re reuelationi: verūt nolo q̄
pter hanc reuelationem ab vnitate ecclesie discedatis.
s̄z teneam' ex vnitate illud ac qd p̄uenim' vt idem sapia
mus r̄. q̄ vnitas ecclesie p̄sistit in vnitate veritatis fidei:
et rectitudinis bone operationis. Et v̄traq; seruātē. sc̄de
corint. vlt. Perfecti estote exhortamini: idem sapite r̄. Et
eadē regulā bone vite et operationis. Hal. vlti. Quicūq; hāc
regulam secuti fuerit pax sup̄ illos et māa r̄. Uel aliter. di
co et si vos pp ignoratiā v̄l ifirmitatē aliter sapitis q̄ veri
ritas h̄z si humilietur p̄fteamini nec proterue defendatis.
Mat.ii. Abscondisti hec a sapiētibꝫ et prudētibꝫ et reuelasti
ea parvulis r̄. Uel aliter. dico q̄ idē sentiam'. s. nōdū p̄re
hendisse. s̄z si qd aliter nūc sapitis q̄ sapidū sit in futuro
qz nāc videm' in speculo. tū aut̄ facie ad faciē deus reue
labit in futuro. p̄s. Reuelabit cōdēsa r̄. Uel aliter. Ut sa
pitis hoc obscure et in futuro manifeſte deus iudicabit. qz
fides ex deo ē. verūtamē r̄. nō mutat̄.

CDeinde cuz dicit. (Imitatores r̄.) Iducit ad sui et alioꝝ
imitationē vt caueat malos. Et p̄mo p̄ponit itētōne. Se
cūdo rōnē ibi. (Multi. n. r̄.) Dič ḡ. q̄a hec reputo vt ster
cora r̄. In hoc imitatores r̄. Jo. io. Uoce ei' audiēt. Qua
si dicat. Ego sūz pastor vos oues mee p̄ imitationē. i. Lor.
4. t. ii. Imitatores mei estote sicut et ego xp̄i r̄. Et obfua
te. idest diligēter p̄siderate q̄ ita ambulat sicut ego. Ervōs
scire potestis ex regula et doctrina mea. p̄ thy. 4. Exēpliꝝ
esto fideliū in verbo in cōversatiōe. in charitate. in fide in
castitate. p̄ petri. 5. Forma facti gregis et ex aio.

CDeinde cū dicit. (Multi. r̄.) Ponit rō monitiōis. et p̄z
mo ex pte vitādōz. Sc̄do ex pte imitādōz ibi. (Nra aut̄
cōversatio r̄.) Ne aut̄ hec videat ex odio dicere p̄mittit
suā affectionē. Sc̄do ondit quales sunt vitādī. ibi. Inimi
cos r̄. Dicit ḡ. Dico q̄ imitādī idigent obseruatōe. quia
qdā aliter icedūt. s. de malo in peius. p̄s. In tenebris am
bulant r̄. Quos r̄. vobiscū presens nūc aut̄ et flens p̄ cō
passione. Jere. 9. Quis dabit capitū meo aquā et oculis me
is fontē lacrimarū: et plorabo die ac nocte iterfectos popu
li mei. Et huius rōnē ostēdit dices. Inimicos r̄. Quos de
scribit. p̄rio ex ope. Sc̄do ex itētōe ibi. (Quoꝝ deus r̄.)
Itē circa p̄mū. p̄rio p̄ponit op̄. Sc̄do euētū operis on
dit ibi. (Quoꝝ finis r̄.) Op̄us eoꝝ ē exercitiū inimicitie
etra crucē xp̄i. s. dicētū q̄ nullus p̄t saluari sine legalibꝫ
in quo euacuāt virtutē crucis xp̄i. Hal. z. S. n. ex lege iu
sticia. q̄ xp̄o gratis. i. sine utilitate mortu' ē. p̄ cor. i. Uerbū
enī crucis pereuntibꝫ qdē stulticia ē. his aut̄ ḡ salui fiunt. i.
nobis v̄tus dei ē. Et qd euēt: Lerte nobis vita p̄ crucē
xp̄i. illis aut̄ p̄trariū q̄ icurrēt mortē. Unā dicit. (Quoꝝ fi
nis iteritus). s. mortis eterne. Job. 28. Lapidē caliginis et
vmbram mortis dimidit r̄. C Deinde describit eos quātū ad itētōne. Et p̄mo manife

stat eoz intentione. Sed oñdit intentionis euentu ibi. (Et gloria tc.) Dicit g. Quoꝝ deus tc. Quasi dicat. Ideo hoc disseminat. s. legalia eē obseruāda pꝫ lucru & gloriā p̄priā vt satisfaciat ventri. Ro. vlti. Dño nō seruūt sed suo ventri. Et per dulces sermones & b̄ndictiones seducit corda innocentium. Ecclisi. 6. Dis labor hois in ore eius. s̄z aia illi? nō iplebit. Et dicit deus: qz p̄priū dei ē vt sit p̄ncipiū p̄mū & finis ultim⁹. Unde g p fine hz aligd illud est deus suis. Itē querūt gliaz suā. h̄ illud Joā. 8. Ego gliaz meā nō quer. ēg querat & iudicet tc. Sz euētus eoz erit in ſuſione Oſee. 4. Gloriam eoz in ignominia mutabo. Et h̄ eoz q terrena ſapiūt. i. qb̄ terrena placēt & ea querūt. Et hi ſundentur qz ſtatus eoz trāfit. Ro. 8. Si ſcdz carnē viſeritis moriemini tc. Hlo. Quoꝝ deus tc. Dei p̄priū ē iuſtificare qz in cibis iuſtificatione ponebāt: dicebāt deū vētrē. Itē est in ſuſione. qz in ſuſibilib⁹. s. in circuſiōne pudendo-rum occiſione brutorum.

Cōſequēter oñdit quales ſunt imitādi ibi. (Noſtra autē cōuerſatio tc.) Et p̄mo deſribit in eis celeſte cōuerſatiōe ſcdo expectatione ibi. (Uñ ſaluatorē tc.) Tertio vilitate tc ibi. (Qui reformabit corp⁹ humilis tc.) Dicit g. Illi terrena ſapiūt: s̄z nō ē ſic de nobis qz n̄ra cōuerſatio pſiciſ p̄ contemplationē. z. cor. 4. Nō p̄tēplātib⁹ nobis q̄ vident: ſed q̄ nō vident tc. Itē p affectionē: qz ſola celeſtia diligim⁹. Itē p opationē in qua ē celeſtis repreſentatio. i. cor. 15. Sicut por- tāniuſ ſynginē terreni: portem⁹ & ſynginē celeſtis. Sz quare ē ibi cōuerſatio: qz inde expectam⁹ optimū auxiliuſ p̄. Lenui oculos meos i mōtes tc. Mat. 6. Ubi ē theſau- ri tuui ibi ē & cor tuui tc. Uñ dicit. Unde expectam⁹ ſal- natorē noſtrū. Eſa. 30. Beati oēs q̄ expectat eum. Luc. 12. Siles hoib⁹ expectatib⁹ dñi ſuū q̄i reuertat a nuptiis tc. Tria autē facit iſte aduentus. Primo cōem reſurrectione ſcdo dicit. Reformabit corpus humilitatis. i. abieciōis. qz eſt mortalitatē ſubiectū. Job. 25. Homo putredo & fili⁹ hois vermis. i. Cor. 15. Seminat in corrūptiōe ſurget in i. corrūptiōe. Seminat in ignobilitate ſurget in glia. Seminat in iſfirmitate ſurget in virtutē. Hoc corp⁹ ſic abieciū refor- mabit. i. ad p̄priā formā reducet. Ro. 8. Qui ſuſcitauit ie- ſum xp̄m a mortuis viuificabit & mortalia corpora n̄ra tc. Itē ſanctor̄ imitationē. Jō dicit. Cōfiguratū corpori clari- tatis ſue. Corp⁹ ſigdē xp̄i eſt glorificatu p̄ gliaz diuinitatis ſue. & h̄ meruit p ſuā paſſionē. q̄cūq̄ ḡ p̄cipiatytiū diuini- tatis p̄ gratiā: & paſſionē xp̄i imitat: gliaſib⁹. Apoc. 3. Qui vi- cerit dabo ei ſedere mecu in throno meo ſicut ego vici & ſe- di cū patre meo in throno eius tc. i. Jō. 3. Siles ei erimus Mat. 12. Tunc iuſti fulgebūt ſicut ſol in regno patris eoru. Et h̄ facit ſm opatione diuinitatis ſue. i. p v̄tute in ipſo q̄ quā poſſit ſibi ſubycere oia. Qēs. n. xp̄o ſubycet. qdā q̄tū ad ſalutē qdā q̄tū ad penā. In p̄mis exercebit miāz. In ſe- cūdis iuſticiaz. p̄. Qia ſubieciſti ſub pedib⁹ ei⁹ tc. i. Cor. 15. P̄ ſubieciſt oia filio. Jō. 5. Quecūq̄ pater ſacit & fili⁹ ſili- ter ſacit.

CAP.

III.

Taq̄ fratres mei chariſſimi & deſiderantissimi: gaudium meum & corona mea. ſic ſtate i domino cha- riſſimi. Euchodiaz rogo: & ſynthi- cem deprecor idipſuz ſapere in do- mino. Etiaꝝ rogo & te germane cō- par. adiuua illas que mecu laborauerunt in euā- gelio cum clemente & ceteris adiutoribus me- is; quorum nomina ſunt in libro vite. Haudere in domino ſemper: iteruz dico gaudere. Ado-

destia veftra nota ſit omnibus hominib⁹. Bo- minus enī prope eſt. Nihil ſolliciti ſitis ſed in omni oratione & obſecratione cum gratiarum actione petitiones veftre innoſtant apud deū. Et p̄ar dei que exuperat omneſ ſenſum cuſto- diat corda veftra & intelligentias veftras in chri- ſto ielu. Decetero fratres quecūq̄ ſunt vera. quecūq̄ pudica. quecūq̄ iuſta. quecūq̄ ſan- cta. quecūq̄ amabilita. quecūq̄ bone fame. ſi q̄ virtus ſi qua laus. diſciplie hec cogitare que & diſdicistiſ & accepistiſ & audiſtis et vidistiſ in me. Hec agite et deus pacis erit vobisſum.

CSupra ppoſuit eis exēpla ſequēda: hic p ammonitione morale oſtēdit qualiter ſe debeat habere. Et p̄mo oſtēdit qualis ſe habeat in futuru. Scdo ſuēdat eos de preterito ibi. (Hauſiſ ſum autē tc.) Lirca p̄mū duo facit. p̄mo mo- net ad perſiſtēdu in iam habito. Scdo ad pſicieđu in me- liuſ ibi. (Haudete in dñi ſemp tc.) Itē p̄ma diuidiſ i du- as partes. Quia p̄mo iſcitur ad pſeuerađu in generali. Se- cundo ponit ſpāles modos ad ſingulares pſonas ibi. (Eu- chodiam rogo tc.) Lirca p̄mū. p̄mo ſuēdat ad eos ſuū affectū. Scdo p̄oit monitione ibi. (Sic ſtate tc.) Affectuſ autē ſuū ſuēdat qntupliciter. p̄mo ſm amore oſtēdes eos ſibi dilectos. Unde dicit. Fratres. ſ. p̄ fidez. Mat. 23. Qēs vos fratres eſtis. Itē p̄ charitatē. Uñ dicit. (Chariſſimi.) p̄ Lor. io. Chariſſimi mihi tc. Itē ſm deſideriu. Unde dicit. (Deſideratissimi.) Supra p̄mo. Testis ē mihi de quo cupi- am tc. Et dico deſideratissimi. qz deſidero vos: vel qz me deſideratis. Itē p̄ gaudiū. Uñ dicit. (Hauđiū meū.) Et h̄ ſ. q̄ eſtis boni. Prouer. io. Hauđiū ſapiēs letificat p̄rem tc. Itē p̄ rōnem gaudiū. Unde dicit. (Corona mea.) p̄ theſ. z. Que ē. n. ſpes n̄ra. aut gaudiū. aut corona glorie: Nō ne vos eſtis tc.

CDeide cū dicit. (Sic ſtate tc.) ponit monitioneſ de pſeueraueria dices. (Sic ſtate tc.) i. ſicut ego pſeueraute. v̄l ſic ſic ſtat. Mat. io. Qui pſeuerauerityſ ſi ſine hic ſalu erit.

CDeide cū dicit. (Euchodia rogo tc.) ſingulares monitioneſ ponit. Et p̄mo de ſcordia. Scdo de ſollicitudine adiu- toruſ ibi. (Etiaꝝ rogo & te tc.) Ne due mulieres sancte mini- ſtrabāt ſetis in ciuitate philippesi. & forte erat aliq̄ diſco- dia ite eas. iō eas ad ſcordiaz reuocat. z. Lorint. ultimu. Idem ſapite.

CDeide cū dicit. (Etiaꝝ rogo te tc.) quēdā rogaſt adiuua- ret qdā pſonas. Et dicit ſpar. qz ſocius erat p̄dicatiōis ei⁹. Prouer. 18. Frater q̄ iuua a fratre q̄ ſi ciuitas fortis. Adiu- ua illas tc. Et ad h̄ rogo oēs quoꝝ noia tc. Qdā ponit ne ſi alios nō noiaſ turbarent. Quasi dicat. Nō eſt magnū ſi nō ſcribo oīum noia. qz ſunt ſcripta in meliori loco. Mat. 5. Haudete & exultate tc. Liber vite ſm glo. ē p̄deſtinatio ſanctor̄. & hoc ē verū ſm rē. ſz differt rōne. Sciedū ē autē q̄ oīum erat ſuētudo q̄ ſuētudo ad aliq̄ officiū v̄l dignitatē ſcribebanſ in matricula: ſicut milites & ſenato- res q̄ palatio ſcripti erāt. Qēs autē ſancti p̄deſtinati eligi- tur a deo ad magnū. ſ. ad vitā eternā. Et hec ordinatio eſt p̄deſtinatio. Lōscriptio hui⁹ ordinatiōis dñ liber vite. & hec ſcriptio ē in memoria diuina qz inq̄tū ordinat p̄deſtinat. Inq̄tū vo imobiliter ſcitur dñ eē p̄scriptio. Firma ḡ noticia de p̄deſtinatis dñ liber vite. Sz nūgd aliq̄ inde deſentur. Sciedū ē q̄ aliq̄ ſunt ſcripti ſimpliſter. aliq̄ ſm qd. ſunt enī aliq̄ p̄deſtinati a deo vt habituri ſimpli vitā eternā. & iſti ſunt ſcripti iſdeſibilit̄. Aliq̄ vt habeat vitā eternā nō i ſe: ſz in ſua cā inq̄tū ordinant ad iuſticiā p̄item. & tales

Ad philippenses

dicunt de celi de libro vite qui excedunt a presenti iusticia.
C Deinde cu dicit. Haudete in domino tecum. Hoc tamen eos ad plenariam in melius. et primo ordinat eorum animum ad perficiendum in melius. Secundo actum eorum ibi. (Decetere tecum.) Animus autem ordinat tripliciter. et per quod est ad spirituale gaudium. et per quod est ad spirituale gaudium. et per quod est ad pacem ibi. (Et pax tecum.) Circa primum per describit quod est de deo et de spiritu gaudium. Secundo ostendit gaudium carnem ibi. (Dominus pro te est tecum.) Necessarium est enim cum libet voluntati perficere quod habeat spirituale gaudium. Propter hoc. et animus gaudens etate floridam facit tecum. Tertiis actionibus autem quod est de spiritu bono habuit apostolus. et primo per quod est de recte. quod est quod est de pro bono bono. quod non est quod est de creatura sed de deo. psalmus. Nisi adhuc deo bonum est tecum. Tunc autem recte est quod est in domino. Ideo dicit. In domino. Neemias. 8. Haudiu domini est fortitudo vestra tecum. Ita etiatis. Unde dicit. (Semper. Propter thesaurum. Vlt. Semper gaudet quod sit quod non est terrumpit peccato. Tunc namque est etiatis. Aliquis vero interrupit per tristitia temporalis quod significat ipse gaudium. Tunc enim quod perfecte gaudet non interrupit eius gaudium. quod per curat de re paratu durante. Et ideo dicit. Semper. Item multiplicatus debet esse. Si non gaudent deo iminet tibi gaudere de eius incarnatione. Lucus. 1. Evangelico vobis gaudium magnum. quod natus est tecum. Ita ut gaudeas de actione. Propter hunc. 2. Haudiu est iusto facere iudicium tecum. Imminet enim tibi gaudium de expectatione. Sapientia. 8. Non habet amaritudinem queritatio illius. Ita si gaudent de bono proprio iminet tibi gaudere sicut de bono alio. Ita si de presenti iminet et de futuro. Et ideo dicit. Iterum tecum. Ita est de moderatitate. ne. s. effluat per voluptates sicut factum gaudium mudi. Et ideo dicit. (Modestia vestra tecum.) Quasi dicat. Ita sit moderatitate gaudium vestrum quod non vertatur in dissolutionem. Judith. vlt. Populus erat iocundus secundum faciem sanctorum tecum. Propter hunc. 1. Qui suavis est vivit in moderationibus. Et dicit. Nota sit oibus hominibus. Quasi dicat. Vita vestra sic moderata sit in exterioribus ut nullus offendat aspectum. Impediret non queritatem vestram.

C Deinde cu dicit. (Dominus noster pro te est) tangit carnem gaudium. Non enim gaudent de propria gaudia. sed de amicis. Dominus quidem pro te est patitur maiestatis. Actus. 17. Non loget ab unoquoque. Ita est pro te per ihesum habita tem gratia. Iacobus. 4. Appropinquate deo et appropinquabit vobis. Ita per expectationem clementia. psalmus. Propter est dominus vocatibus eum. Ita ad remunerandum. Esaiah. 1. Propter est ut veniat tempus eius. et dies eius non elongabuntur tecum. **C** Deinde cu dicit. (Nihil solliciti tecum.) Postredit quod mens nostra deesse est geta. et primo ostendit superflua sollicitudinem. Secundo ostendit quod loco eius in mente succedit. ibi. (Sicut in oratione tecum.) Et factum querenter subdit. Nihil solliciti tecum. ad hoc quod dixerat. Dominus pro te est. Quasi dicat. Ipse omnia tribuet. unde non necesse est quod sit sollicitus. Mattheus. 6. Ne sollicitus sis a mea vestra deo quod mandatum est neque corpi vestro quod iduamini tecum. Sicut hoc quod dicitur Romana. 12. Qui precessit in sollicitudine. Rudeo. Dicendum est quod sollicitudo quicunque importat diligentiā querendi quod deest. et hoc est omnimeabile. et opponit negligētiā. quicunque anxietatem animi cuius defectu spei et timore de obtinendo id circa quod sollicitatur. et hoc prohibet dominus. Mattheus. 6. et hic apostolus quod non debet desperare qui dominus det necessaria. Sed loco sollicitudinis debemus habere recursum ad deum. per petri vultum. Nam sollicitudinem pycnetes in eum quoniam ipsi est cura de vobis. Et hoc sit orando. Et ideo dicit. Sed in oratione tecum. Et querenter postquam dixit. Dominus pro te est. subdit de petitione. Non enim deo venienti porrigitur petitiones. Et ponit quod tuor quod necessaria sunt in quilibet oratione. Oratio enim impetrat a se ipsum intellectum in deum. Et ideo dicit. In oratione. Ecclesiastes. 35. Oratio humiliantis se nubes penetrabit tecum. Ita debet esse cu fiducia ipetradi et hoc ex dei misericordia. Daniel. 9. Neque enim in iustificatiōib⁹ nostris posternim preces ante faciem tuam. sed in miserationib⁹ tuis multis tecum. Et ideo dicit. Obsecratione quod est sacra testimonia dei gratia. et eius sancti-

tate. et ideo se humiliatis est. Propter hunc. 18. Cum obsecratio loquitur paup. Et hoc sit cu dicimus. Per passionem et crucem tuam tecum. Quia vero ignoratus de beneficis acceptis idignus erit alia accipiat. et subdit. Cum gratia actione. i. thesauri. vlt. In oibus gratia agitur. Et tunc pponit petitionem. Et ideo dicit. Petitiones vestre. Mattheus. 7. Petrite et accipietis. Et hec quod si bene consideremus habemus oculos orationes ecclesie. Prior. non invocat deum. post commemorationem diuinum beneficium. Tertio petit beneficium. Quartio ponit obsecratio. Per dominum nostrum tecum. Sed notandum quod dicit petitiones vestre innotescant apud deum. Numquid dominus neficit hoc. Ideo hoc tripliciter exponit in glo. Prior innotescant. i. aperte probent ante deum et appareat quasi digna et sancta. psalmus. Dirigatur domine oratio mea sicut ihesus in aspectu tuo tecum. Vnde innotescant nobis ipsi. quod semper sint apud deum. Quasi dicat. Non oretis propter favores populi. Mattheus. 6. Tunc autem cu oraveris intra in cubiculum tuum. et clauso hostilio ora patrem tuum in abscondito tecum. Vnde innotescat his quod sunt apud deum. i. angelis per quos ministerium deferunt deo. non quod ignorantur. sed quod iterunt per nos. Apocalypses. 8. Ascendit fumus censorum de orationibus sanctorum de manu angelorum coram deo tecum. **C** Deinde cu dicit. Et pax tecum. Ordinat aium quantum ad pacem per illam dispositum. Et haec per modum orationis optat. Pax beata augustinus et regalitas ordinis. perturbatio enim ordinis est destructione pacis. Hec ordinis regalitas tripliciter consideratur. prius per eum in principio ordinis. s. i. deo. Romana. 12. Que a deo sunt ordinata sunt tecum. Ab isto profundo in quo est pax deriuat prius et perfectio in beatos in quibus nulla est perturbatione. nec culpe nec pene et sequenter deriuat ad sanctos viros. Et quanto est magis sanctus. tanto minus patitur perturbationem mentis. psalmus. Pax multa diligenter legem tuam. et non est illis scandalum. sed perfecta est in beatis. Esaiah. vlt. Ecce ego declinabo super eum quod sim flumen pacis tecum. Quia vero cor nostrum ab oculis perturbatione non potest esse alienum nisi per deum. oculi per ipsum fiat. Unde dicit ei. Et hoc secundum quod consideratur in ipso principio. exuperat omnem sensum creatum. quia ut dicitur pax in thymo. vlt. Lucez habitat inaccessibilem. Job. 36. Ecce deus magnus vincens scientiam nostram tecum. Et secundum quod est in patria supererat omnes sensum angelorum. sed secundum quod est in sanctis exuperat oculi sensum humanum non habentium gratiam. Apocalypses. 2. Vinceti dabo manus absconditum et dabo illi calculum tecum. Hoc ergo pax custodiat corda vestra. id est affectus vestros ut in nullo declinetis a bono. Propter. 4. Omni custodia serua cor tuum. quod ex ipso vita procedit. Item intelligentias vestras. s. ut in nullo deuiciatis a vero. Et hoc in christo iesu. Per cuius scilicet charitatem conservatur affectus a malo. et per cuius fidem intellectus perseverat in vero. **C** Deinde cu dicit. (Decetere tecum.) Ordinat actum. et primo inducit eos ad bene agendum. ubi ponit actionis obiectum. s. bonum. quod agitur. Secundo motuum actus. Tertio actum. Quarto fructum actus. Hoc quod tuor sunt hic. Obiectum autem boni actus vel est obiectum cognitionis vel affectionis. Quantum ad intellectum est verum. quantum ad affectum est bonum. Et ideo dicit. Decetere. id est ex quo sic estis firmati cogitate que sunt vera per fidem. Zacharias. 8. Pax et veritatem diligite tecum. Quantum autem ad affectum sciendum est quod quedam sunt de necessitate virtutis. quedam superaddita. De necessitate sunt tria. Primo ut integer sit in se. et quantum ad hoc dicit. Quemque est pudica. id est casta. Iacobus. 3. Que de sursum est sapientia primum quidem pudica est tecum. Item quod sit directus ad proximum. Unde dicit. Quemque iusta tecum. Mattheus. 5. Beati qui esuriant et sitiunt iustitiam tecum. Item ordinatus ad deum. Unde dicit. Sancta. Luce. 1. Serviamus illi in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris tecum. Obiecta autem necessitatis sunt duo. s. quod sit inductum ad amicitiam. Secundo quod conservatum bone fame. Quantum ad

primū dicit (Quocumq; amabilia). i. q; inducūt ad mutuā amicitiaz. Eccⁱ. 7. Nō te pīgeat visitare infirmū. Ex his enī i dīlectiōe firmaberis. Prouer. 18. Vir amicabilis ad societā magis amicus erit q; frater. Quātū ad 2^m dīct. (Quocumq; bone fame.) Multa n. possent fieri cū bona sc̄iētā q; tñ pp famā sunt dimittēda. Eccⁱ. 4. Curā habē de bono noī. Hoc. n. magl pīmanebit q; mille thesaūri magni et p̄ciosi. Motiuū ad op̄andū ē duplex. Primo inclinatio iterioz habitus. Sc̄do exterior disciplina seu iſtructio. Quātū ad primū dicit. (Si qua virtus). i. habītus virtutis ē i vobis. s. iducat vos ad hoc. Eccⁱ. 4. 4. Dīuites i virtute pulchritudinis studiū habētes pacificantes i domib; suis. Quantū ad 2^m dīct. (Si qua laus) i. laudabilis disciplina. s. ē in vobis facite bona. ps. Bonitatē et disciplinā et sciētiā doce me r̄c. Et exponit qualif ista disciplina dīces. (Hec cogitate). s. q; didicistis me docēte. Mat. ii. Dīscite a me: q; mittis suz et humilis cor de r̄c. Et p̄ thes. z. Lū accepistis a nobis v̄bum audit⁹ dei: accepistis illud nō vt v̄bu hoīum: s. sicut ē vere v̄bu dei r̄c. Et vidistis p̄ exēpla. Sic. n. p̄z motiuū act⁹ et obiectū: q; disciplina habet p̄ doctrinā. Un̄ oꝝ q; p̄mo capiatur. Un̄ dicit. (Hec cogitate). Itē q; ei assentiat. Un̄ dicit. (Et didicistis et accepistis). Itē habet p̄anditū et viſum. Un̄ dicit. (Que audistis et vidistis). Bon⁹ act⁹ est duplex. s. vnuis iterioz g ponit ibi. (Hec cogitate). p̄. Z. 4. Hec meditare. Exterior ibi. (Agite.) Esa. i. Quiescite age puerse: dīscite bñ facere r̄c. Fruct⁹ ē de⁹ ibi. (Et de⁹ patis r̄c.) Quasi. d. Si b̄ feceritis erit vobiscū. z. cor. vi. Pacem habete: et deus pacis et dilectionis erit vobiscuz.

Lectio.

II.

Gaudius sum in domino vehemēter quoniam tandem aliquando reflōruistis pro me sentire sicut et sentiebat. Occupati autem eratis. Nō quasi propter penuriaz dīco: Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse. Scio et humiliari: scio et abundare. Abiq; et i omnibus iſtitutus sum: et satiari: et esurire: et abundare: et penuriam pati. Omnia possum in eo qui me conforat. Tleruntamen bene fecistis: cōmunicantes tribulationi mee. Scitis autē et vos philippenses q; in principio euangeliū quādo profectus sum a macedonia nulla mihi ecclēsia cōmunicauit in ratione dati et accepti: nīl vos soli: quia et thessalonicam semel et bis in v̄sum mihi misistis: non quia quero datuz: s. requiro fructum abundantem in ratione vestrā. Habeo autē oia et abundo. Replet⁹ suz acceptis ab epaphroditō que misistis in odoře suauitatis hostiā acceptam placentez deo. Deus autē meus impleat omne desideriū vestrū sī dīuitias suas in gloria i xp̄o iſtu. Deo autem et patri nostro gloria in secula seculoꝝ amen. Salutate omnem sanctum in xp̄o iſtu. Salutant vos omnes sancti: maxime autem qui de cesaris domo sunt. Gratia dñi nostri iſtu christi cum spiritu vestro amen. Superius oñdit aplūs qualit fideles se debeat babere.

in futurū: hic cōmēdat eos de p̄terito sibi ip̄enso bñficio. Et p̄mo ponit cōmēdationē. Sc̄do terminat ep̄stolā in oratione et salutatiōe ibi. (De⁹ autē r̄c.) Circa p̄mū duo facit. Primo cōmēdat eos de bñficio ip̄eso. Sc̄do bñficiū diffusius exponit ibi. (Nō quasi r̄c.) Itē p̄ma ps diuidit in tres partidas: q; p̄mo ponit gaudiū p̄ceptu⁹ ex eoz beneficio. Sc̄do cōmēdat eoz bñficiū ibi. (Qm̄ tandem r̄c.) Tertio excusat tardita tē ibi. (Occupati r̄c.) Dicit g. moneo vt gaudeatis: s. ego gauisus sum pp ea q; fecistis nō in rebus: s. in dñō. Abac. 5. Ego autē i dñō gau-debo r̄c. Gauisus suz inq; vehemēter: q; pp filios meos. Deinde ponit mā gaudiū ibi. (Qm̄ tandem r̄c.) Bona opa sunt opa misericordie et dicunt flores: q; sicut ex flore fruct⁹ puenit: ita ex eis fruitovite beate p̄cipit. Eccⁱ. 24. Flores mei fructus honoris et honestatis. Qm̄ g op⁹ bonū intermittit et postea resumit dī reslozere. Isti aut aliqñ p̄uidērūt aplo: et itē nūc p̄uidērūt: iō dicit eos re florisse. Et b̄ exponit cū subdit. (Pro me sentire). i. mihi cōpati. supra. i. Sicut ē mihi iustū hoc sentire p̄ oībus vobis r̄c. i. Macha. io. Que nostra sunt sentias nobiscū: vt serues amicitias ad nos r̄c. Sicut et oīm. s. qn̄ mihi p̄uidistis. Et hoc tādē aliqñ q; licet tarde: tñ aliqñ fecistis. Ro. i. Si quō tādē aliqñ p̄spez iter habeā r̄c. Deinde cum dicit. (Occupati r̄c.) excusat tarditatem. Quasi dicat. Nō iūputo negligentie vel culpe: s. necessitatē: q; eratis occupati pp tribulationes quas passi estis. Eccⁱ. 4. 0. Occupatio magna creata ē oībus hoīb; r̄c. Deinde cū dicit. (Nō quasi pp r̄c.) Bñficiū exponit. et primo cām gaudiū. Sc̄do bñficiū quo floruerunt ibi. (Sc̄itis autē tvos r̄c.) Tertio ḡmemorat beneficiū p̄ns ibi. (Habeo autē oia r̄c.) Itē primo excludit cām gaudiū extimata. Sc̄do p̄priā mētis ḡstantiā ibi. (Ego. n. didici) Tertio approbat bñficiā ibi. (Verūtamen bene fecistis r̄c.) Dicit g. Nō gaudeo pp penuriā a vobis ppul-sam que grauis erat. Esa. 4. 8. Elegi te in camino paup̄ta-tis. Sed tñ nō deprimit animū: nisi eoz q; in diuitiis delectant: aut q; gloriant in substantia. Et iō aplūs non tri-stat de paupertate: cuius rō est ḡstantia mētis eius quaz p̄mo ponit. Sc̄do cām eius ibi. (Qia possum r̄c.) Itē p̄mo ponit ḡstantiā in spāli casu. Sc̄do generaliter in oīb; ibi. (Abiq; r̄c.) Dicit g. paupertatē nō timeo: q; didici r̄c. Nihil demōstrat ita mētē sapientis p̄fecti: sicut q; sciat vti quolibet statu. Sicut. n. est bonus dux qui i quolibet exercitu operat. sī exigentiā eius. et coriarius qui ex q; libet corio facit optimos sotulares: sic ille p̄fectus est qui scit vti quolibet statu: vt si sit in magno nō eleuet et si in minimo non deyciat. Et iō dicit. Didici r̄c. Esa. 50. Dñs deus aperuit mihi aurē: ego autē nō ḡdico retrorsum non aby r̄c. Et hoc sufficit si p̄z habeo: si multū scio me con-tēperare. Et iō se exponit dīces. (Scio humiliari.) Hu-militas autē qīq; dicit virtutē quādā. Luc. i. 4. et. 18. Qui se humiliat exaltabitur r̄c. Qīq; deiectionem. ps. Hu-miliauerunt in compedibus pedes eius r̄c. Et sic loqui-tur hic dicens. (Scio humiliari). i. abiectionē sustinere moderate: sicut oportet. Et q; homines exaltant p̄ diui-tias et deprimentur per paupertatē: ideo exaltationem vocat abundantia. Et in vtrōq; est periculū: quia ex abu-dantia erigit animus contra deū: ex paupertate deyciat. Et iō dicitur p̄rouerb. 30. Paupertatē et diuitias ne de-deris mihi. Sed apostolus loquitur melius: q; virtute i vtrōq; scit vti. et hoc vbiq;. i. in omni loco: et negotiis: sta-tibus: et conditionib; institutus: sicut sc̄de corint. 6. In oībus exhibeamus nosmetipsoz sicut dei ministros r̄c. Deinde cum dicit. (Omnia possum r̄c.) ponit causas sue constantie dicens. (Omnia possuz r̄c.) Quasi dicat.

Ad Colossenses

Nō possem hos insultus sustinere: nisi manu dei me confortante. Ezech. 3. Manū dñi erat mecum. Isaie. 40. Qui sperat in dñō mutabūt fortitudinē assumēt pēnas sicut agle r̄c. S̄z nungd supfluit qđ misimus cuī scias egere: Nō qr̄z scia penuriā pati qđ evirt̄: tñ nō dñ mibi subiūtio substrabi. Ro. 12. Necesitatibus sanctoꝝ cōcantes. Heb. 10. Nā et vincis passi estis. Et sic p̄z causa gaudu. Sc̄do cōmemorat p̄teritū bñficiū ibi. (S̄c̄l) at r̄c.) Aqbusdā. n. nihil accipiebat. s. corithys et thessalonicensibus: et hoc qr̄z corinthi erāt anari et cū turbatione ministrassent: s̄z qr̄z thessalonicēses erāt ocio dediti: laborabat dans eis exēplū laborādi. Isti vō erāt boni i absentia et pñtia. Unū dicit. sc̄de cor. ii. Alias ecclesias expoliaui accipies stipēdiū ad ministeriū vñrum. In rōne dati spūal et accepti tpalis. p̄me cor. 9. Si nos vobis spūalia semina uimus: nō magnū ē si nos carnalia vñra metamus. Qr̄ et i thessalonica r̄c. Et h̄ ē argumētū q̄ papa pōt ab vna ecclesia accipe i subsidū aliaꝝ: nō at sine oī cā. Sc̄iedū ē aut q̄ cū gs dat aligd alicui: duo sunt p̄sideranda. s. substātia muneris et meritū dātis: q̄ gaudet de tpalib⁹ gaudet de substātia muneris nec q̄rit nisi dantē: et hic est mercenarius. Qui aut q̄rit meritū q̄rit fructū virtutis et iusticie. Et talis est pastor. Fructū inq̄z q̄ abundat i rōne vēstra. Rō dñ dupliciter: vel fm q̄ ē virtus anime: et sic oīs virtus ē ratiōis. Ro. 12. Rationabile obsequiū vñm. Quāq̄ est rōcinatio et cōputatio. Mat. 18. Qui voluit rationē ponere cū seruis suis r̄c. Jō dicit abundantē in ratione: qr̄ plus dabat q̄ tenerent: qr̄ gdā tñ in pñtia: sed isti ēt mittebant romā. Habeo aut q̄ misistis r̄c. Acce ptis. i. his q̄ misistis. (In odore r̄c.) Leuit. 3. 2. 4. Offerre holocaustū i odore suavitatis dñi. Est. n. odor deo sua uis deuotio offerentiū et inter oēs hostias multū valēt elemosine. Heb. 13. Bñficientie aut et cōionis nolite obliuisci: talibus enim hostys pmereſt deus. Deinde cū dicit. Deus aut r̄c. Finis ep̄lam in oratione: et p̄mo ponit orationē. Deus aut meus r̄c. Unus deus est oīum p creationē et potētiā. sed meus qr̄ singuliter ei seruio. Ro. i. Testis. n. ē mihi deus cui fuio r̄c. Impletat r̄c. qr̄ impletis meū. Et hoc pōt dñs: qr̄ abūdat fm diuitias. Ro. 10. Idē dñs oīum diuines in oēs q̄ inuocant illū r̄c. Et hoc vez in gloria. s. sua: qr̄ ibi implebit totū desideriū. ps. Satiabor cū apparuerit gloria tua. ps. Qui replet in bonis desideriū tuū. Et h̄ in xp̄o. i. p xp̄m. z. petri. i. Per quē maxima nobis et p̄ciosa donauit r̄c. Et de oībus his sit deo trinitati et p̄tī nō gloria r̄c. i. T. i. Soli deo honor et glia r̄c. Seculū ē spaciū seu duratio generationis aut memorie boīum. Posita p̄ orationē: et sc̄do gratiaꝝ actiōe. Tertio ponit salutationē. Dēm sc̄tū. i. fideles i xp̄o: qr̄ p xp̄z sanctificati. Heb. 13. Ut sanctificaret p̄ suū sanguinē p̄ plin extra portam passus ē. Et p̄z p̄ totū. Maxime r̄c. Et p̄ hoc intelligit q̄ multos de familia cesaris auertit: supra p̄mo. Ut Uincula mea manifesta in xp̄o fierēt i omni p̄torio et ceteris hoīb⁹ r̄c. Quāuis aut. Mat. ii. dicas. Qui mollibus vestiūt i do mibus regū sunt r̄c. tñ ad p̄mouēdū bonos et impediēdū malos videt lictū sanctis i curys regū cōmorari: sed nō pp̄ delitiāz et cōcupiscētiā voluptatū. Et dicit q̄ de cesaris domo sunt ut eos animet ad gaudiū et ad fidem. Deinde ponit suam salutationem de manu sua dicēs. (Bratia domini r̄c.)

Explicit deuotissima expositio doctori angelici sanctissimi Thome de aquino ordinis fratrum predicatorum super ep̄stola gloriosi apli sancti Pauli ad philippenses.

Incipit subtilis explanatio eiusdē glōsissimi doctoris sancti Thome de agno ordinis fratrum predicatorum super ep̄stola sanctissimi Pauli apli ad colossenses.

p̄ rologus.

Rotegebāt castra gladio suo r̄c. i. Mach. 3. Hec verba agnūtē materie hui⁹ eplē ad colossenses: qr̄ totus status hui⁹ vite ē i pugnatiōe militantiū quoꝝ habitacula castra dicuntur. Job. 7. Militia ē vita hoīis sup terrā: iō habitacula fideliū noīe castroꝝ figurant. Unū ecclesia similitudinē h̄z calstrorū. Heñ. 32. Lastra dei sunt hec r̄c. Hec castra tripli ipugnatūr. Aqbusdā q̄s obidētibus q̄ manifeste se erigit contra ecclesiā. Apoc. 20. Ascēderūt sup latitudinem terre et circuerūt castra sanctoꝝ et ciuitatē dilectā r̄c. Ab alijs latēter decip̄s sicut ab hereticis. Ro. 16. Per dulces sermones et bñdictiōes seducūt corda hoīum r̄c. z. T. i. 3. Malū aut hoīes et seductores pficient in peius errātes et i errorē mittētes r̄c. Aqbusdā. s. domestici p̄ diversas corruptelas peccatoꝝ q̄ sunt ex corruptōe carnis. Gal. 5. caro cōcupisit aduersus spūz et spūs aduersus carnē r̄c. Eph. 5. Nō ē nobis colluctatio aduersus carnē et sāguine: s̄z aduersus p̄ncipes r̄c. p̄relati ecclesie sūt duces. ps. p̄ncipes iuda duces eoꝝ r̄c. Ad quoꝝ officiū p̄tinet h̄oīa p̄dicta castra ecclesie munire. Lōtra peccata q̄deꝝ p̄ exhortatiōes. Isa. 58. Annūcia pplo meo scelera eoꝝ et domui iacob peccata eoꝝ. Lōtra hereticos p̄ sanā doctrinā T. i. Amplectētē eū q̄ fm doctrinā ē fidelē fmonez r̄c. Lōtra p̄secutores exēplo. s. patiēter tolerādo sicut p̄ paulus p̄exit gladio spūali: qr̄ i suis ep̄stolō corripiebat peccata: p̄futabat hereses: animabat ad patientiā. De p̄mo Ephe. 5. Gōnicatio aut et oīs imūdicia aut auaritia: nec noīet in vob r̄c. De sc̄do T. i. 3. Hereticū hoīem post pri mā et sc̄daz correctionē deuīta r̄c. De tertio. z. corint. ii. per totū p̄z quō animabat ad patiētiā. Et sic tanguntur duo i verb p̄positis. s. ecclesie stat⁹ cū dñ. Lastra. et apli studiū ibi. Protexit. i castris at dñ eē sollicitudo ad maria vitāda. Deut. 23. Ut sint castra tua sācta et nihil i eis appareat feditatis. Itē ordo ad ducēt et ad se. Lanti. 7. Quid videbis i sumamite: nisi choros castrorū. Heñ. 32. Lastra dei sunt hec. Itē terror ad hostes. Lan. 6. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata r̄c. S̄z apli circa p̄rectiōes erat sollicitus tanq̄ pastor cuius ē dirigere oues diligēter ne errēt. Jo. 10. An eas vadit r̄c. Et sic apli faciebat. Phil. 3. Imitatores mei estote sicut et ego xp̄i r̄c. Itē pa scere abūdāter ne deficiāt. p̄ petri. 5. Pascite q̄ i vob ē dñi gregē r̄c. Et sic apli faciebat. p̄ cor. 3. Tāq̄ puulī lac dedi vob: Itē defendere potēter ne p̄eant. Ecc. 7. Noli velle fieri iudex nisi valeas vñtē irruēre iniquitas r̄c. i. Reg. 17. Pascēbat fūus tu⁹ p̄ris sui gregē: et vñiebat leo vel vñsus r̄c. et iō dicit q̄ apli p̄tegebāt castra. i. ecclesiā dei gladio qđ ē vñuz dei vt dñ Ephe. 6. De bre. 4. viuus ē. n. sermo dei et efficax et penetrabilior oī gladio ancipiēt r̄c. Sic ḡ mā huius ep̄stole est hec: qr̄ in ep̄stola ad ephesios ostēdit modū ecclesiastice vñtatis. In ep̄stola ad philippenses ostēdit eius p̄fectus et p̄federatiōe. In hac autem agit de eius p̄uersatiōe cōtra hereticos qui deprauauerunt eos seducendo r̄c.

CAPI.

I.

Aulus apostolus ies u christi per volūtatiē dei et timotheus frater bis qui sunt colossis sanctis et fū delibus fratribus in xp̄o ieu.